

KOMÁROM VÁROS 2019. ÉVI GYERMEKVÉDELMI HELYZETÉNEK ÉRTÉKELÉSE

1. Komárom demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Komárom Város lakosainak száma a népesség-nyilvántartás adatai alapján 2019. december 31-én 19.094 fő volt, amely az előző év végi adathoz (19.088 fő) viszonyítva stagnálást mutat.

A lakosságon belül a 0-18 éves korcsoport létszáma ugyancsak 2019. december 31-én 3.114 fő volt, ez a 2018. évi adathoz (3.193 fő) mérten 2,5 %-os csökkenést jelent. A kiskorúak összlakosságon belüli aránya tehát a fenti időpontban – az előző évi adathoz képest 0,4 százalékpontos csökkenéssel - 16,3 %, míg - a tavalyi adatokhoz képest 0,5 %-os növekedéssel - a 60 éven felüli komáromi népességé 27,2% volt. Az időseknek a 18 éven aluliakét jelentősen meghaladó aránya az össznépességen belül a város kedvezőtlen, elöregedő korstruktúrájára hívja fel a figyelmet.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

Az önkormányzat által 2019-ben nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátásokban részesültek számát és a ráfordított összegeket az 1. számú táblázat mutatja.

1. sz. táblázat: A pénzbeli és természetbeni ellátások összege, illetve az abban részesített családok és gyermekek száma 2019-ben

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény		Települési támogatás		Gyermekeképzési támogatás	
	család/gyerek	összeg (e Ft)	család	összeg (e Ft)	család/gyerek	összeg (e Ft)
2018.	44/81	-	691	9.474 E Ft	206/222	16.583 E Ft

2019-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 81 főből 12 fő 6 év alatti, 47 fő 6 és 13 év közötti, 19 fő 14 és 17 év közötti gyermek, 3 fő pedig 18 év feletti fiatal volt. 2019-ban összesen 13 esetben az egy főre jutó jövedelem összege miatt került sor rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem elutasítására. Ugyanebben az időszakban gyermeképzési támogatás kapcsán nem született elutasító határozat.

2019-ben rendkívüli települési támogatást 617 fő részére állapítottak meg 6.481 E Ft összegben, lakathoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez 28 fő részére 440 E Ft összegben, gyógyszerkiadások viseléséhez 46 fő számára 2.553 E Ft összegben.

Komárom Város Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 5/2015 (II.26.) önkormányzati rendeletének módosításával 2019. január hónaptól átvállalta az étkezési térítési díj fizetését, azon bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő Komárom Város közigazgatási területén lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek után, akik nem részesülnek ingyenes intézményi gyermeképzésben.

A települési támogatás és a gyermeképzési támogatás fedezetét teljes egészében a helyi költségvetés biztosítja, míg a rendszeres gyermekvédelmi támogatással összefüggésben évente két alkalommal juttatott pénzbeli támogatás összege a központi költségvetést terheli.

3. A család- és gyermekjóléti szolgáltatás, valamint a család- és gyermekjóléti központhoz rendelt feladatok biztosításának módja Komáromban

A család- és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat (amely a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény által meghatározott gyermekjóléti szolgáltatási, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény által meghatározott

családsegítési tevékenységet foglalja magában) valamint a **család- és gyermekjóléti központhoz rendelt feladatokat** 2016. január 1-től a **Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény** két szervezeti egysége, a **Család- és Gyermekjóléti Szolgálat**, valamint a **Család- és Gyermekjóléti Központ** látja el.

Az Intézmény a jogszabályi előírásoknak megfelelően egyetemi vagy főiskolai végzettségű, egy, vagy többdiplomás dolgozókkal, illetve két OKJ felsőfokú végzettségű szociális asszisztenssel látja el feladatait. Státuszainak száma 2019-ben 22 fő volt. Ebből 1 pszichológus státusz egész év során betöltetlen maradt, amivel a betöltésre irányuló kísérletek megfelelő iskolai végzettségű és a munkaköri feladatok ellátására alkalmas jelentkező hiányában sikertelenek voltak. A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény az intézményvezetőkön kívül a család- és gyermekjóléti szolgáltatási szakfeladaton jelenleg 6, a család- és gyermekjóléti központ szakfeladaton 14 főt foglalkoztat. Az intézmény a vele megbízásos jogviszonyban álló ügyvédi iroda útján az igénybevevők számára ingyenes jogi tanácsadást biztosít, valamint 2019. első felében pályázati támogatás terhére a Szt. Cirill és Method Alapítvány útján a megváltozott munkaképességű emberek számára munkaerőpiaci tanácsadási segítséget nyújtott. A Tám-Pont szakmai tevékenységét 1 fő megbízásos jogviszonyban foglalkoztatott takarítónő segíti, aki munkaidejében egyúttal az adományraktári feladatokat is ellátja.

A Család- és Gyermekjóléti Intézmény az összes, szociális szakkal rendelkező magyarországi felsőoktatási és felsőfokú szakképző intézmény által elfogadott, a hallgatók számára gyakorlati lehetőséget biztosító szervezet. 2019-ben az intézményt 2 hallgató választotta különböző időtartamú gyakorlata helyszínéül.

3. 1. A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Szolgálat intézményegységének tevékenysége

A család- és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat Komáromban, valamint megállapodás alapján Moca és Kisigmánd Község területén – összesen közel 22.000 lakos számára – a **Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény** biztosítja. A család- és gyermekjóléti szolgáltatás a lakóhely szintű szociális minimumszolgáltatásokat, vagyis a professzionális szociális munkán alapuló általános segítő feladatok ellátását jelenti. Ebbe a körbe tartozik az információnyújtás, a pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz való hozzáférés segítése, a jelzőrendszer működtetése, a kríziskezelés, a szociális, életvezetési, mentális, háztartási-gazdálkodási tanácsadás, az egyéni esetkezelés (esetmunka), a szociális csoportmunka és a közösségfejlesztés, valamint az általános gyermekvédelmi prevenciók tevékenység.

2019-ben a lakosok a forgalmi napló adatai szerint összesen 1376 alkalommal kérték csak Komáromban valamilyen formában a család- és gyermekjóléti szolgáltatást biztosító családsegítők segítségét, amelyből az egyszeri esetkezelést igénylők száma 775 fő volt. Ebben a számban azonban nem jelennek meg azok a kliensek, akik ügyében hatósági intézkedés (védelembe vétel, nevelésbe vétel stb.) történik, még abban az esetben sem, ha a gondozási feladatok jelentős részét továbbra is a Szolgálat végzi.

A Szt. Cirill és Method Alapítvány megállapodás alapján, pályázati forrás terhére több évig, 2019. első félévéig biztosított az Intézményben a megváltozott munkaképességű emberek számára **munkaerőpiaci tanácsadást**, melyet 2019-ben 3 fő, összesen 4 alkalommal vett igénybe.

A gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozást folytatott, melynek fő eleme a családtagok és a családsegítő munkatárs közötti bizalmi kapcsolat kialakítása. Ebben nagy szerepe van a család saját lakókörnyezetében való kapcsolattartásnak, a családlátogatásnak is.

A Szolgálat által az elmúlt két esztendőben gondozott komáromi családok számát a 2. számú táblázat mutatja.

2. sz. táblázat: A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által gondozott komáromi családok száma 2018-ban és 2019-ben

	2018.	2019.
Gondozási esetek összesen (együttműködési megállapodással)	147 család	231 család
Ebből:		
Alapszolgáltatás keretében történő gondozás	29 család	34 család
Tanácsadottként megjelent család	107 család	185 család
Védelemben vett gyermekek családja	11 család	12 család

A Szolgálat gondozási eseteinek száma 2019-ben az előző évhez képest ugrásszerűen, 57,1%-kal nőtt, amely a már évek óta tapasztalható hullámzást figyelembe véve is kiemelkedő mértékű emelkedést jelent. Ezt elsősorban az egyszeri esetkezelések arányának az összes gondozási eseten belüli folyamatos növekedése okozza.

2019-ben a Szolgálat 2 családban élő összesen 6 főt közvetített családok átmenti otthonába, akiknek időközben másmilyen módon sikerült az élethelyzetük rendezése, így végül költözésre nem került sor.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által 2019-ben egyszeri alkalommal vagy együttműködési megállapodás alapján végzett szakmai tevékenységeinek típusonkénti számát és az abban részesülők létszámát mutatja a 3. sz. táblázat.

3. sz. táblázat: A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által egyszeri alkalommal vagy együttműködési megállapodás alapján végzett szakmai tevékenységeinek típusonkénti száma és az abban részesülők száma 2019-ben Komáromban (halmozott adat)

Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma	
	Szakmai tevékenységek száma	Szolgáltatásban részesülők száma (fő)
Információnyújtás	421	379
Segítő beszélgetés	314	115
Tanácsadás	176	78
Ügyintézési segítségnyújtás	245	102
Konfliktuskezelés	10	18
Kríziskezelés	6	3
Közvetítés pénzügyi ellátásokhoz való hozzáférésben	11	6
Közvetítés természetbeni ellátásokhoz való hozzáférésben	69	51
Közvetítés más szolgáltatáshoz	152	117
Közvetítés központhoz	112	89
Esetkonferencia	12	41
Esetmegbeszélés	27	18
Esetkonzultáció	174	49
Szakközi megbeszélés	6	-
Szociális és mentálhigiénés csoportmunka	-	-
Egyéni és csoportos készségfejlesztés	19	138
Közösségfejlesztés	-	-
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	9	9
Családlátogatás	149	71
Adománykövetítés	401	300
Hátraleékeztetési tanácsadás	8	6
Munkavállalási, pályaválasztási tanácsadás	12	10
Mediáció	-	-
Összesen	2333	1600

A táblázat adataiból jól látható, hogy a Szolgáltatól segítséget kérők problémájukkal általában az intézményegységet többször is megkeresik. A segítséget kérők közül sokan a korábbiakhoz hasonlóan összetett problémahalmazzal rendelkeznek, amelynek kezelése rendkívül összetett és időigényes professzionális segítő folyamatot igényel, ami a családsegítők számára fokozott terhelést jelent.

Prevenációs tevékenysége keretében Intézményünk 2019 júliusában 1 hetes, meghívásos napközis tábor szervezett 21 fő, 6-12 éves korú, különféle típusú hátrányokkal küzdő gyermekek részvételével. A táborban a gyermekeknek nem csupán szabadidős tevékenységben, hanem fejlesztési célú csoportos munkában való részvételre is lehetőségük nyílt. A fejlesztés a társas kapcsolatok, az önbizalom fejlesztésére, a közösségi peremhelyzetbe való kerülés megelőzésére irányult.

A Szolgálat 2019-ben 3 alkalommal szervezett saját kézműves játszóházat, összesen 98 gyermek részvételével. Ezen kívül 6 alkalommal vett részt az Intézmény egyéb szervezésű városi rendezvényeken (Komáromi Napok, autómentes nap, Vöröskeresztes családi napok és egészségnap), ahol munkatársai ugyancsak kézműves játszóházat tartottak.

2019-ben ismét két alkalommal, május 20-én és október 15-én került sor élelmiszerosztásra Komárom Város Önkormányzata finanszírozásában. Az élelmiszerosztásokat - a korábbi évekhez hasonlóan - teljes egészében (a közbeszerzéstől a kiosztásig) a Család- és Gyermejjóléti Intézmény szervezte meg és bonyolította le. 2019 májusában az Intézmény 400 l étolajat, 800 l tejet, 500 kg kristálycukrot, 550 kg rizst, 750 csomag/darab különböző kisherelésű levestésztát, leveskockát, nápolyit és sárgaborsót, 680 kenőmajst, 550 csomag fehérbabot, 460 üveg dzsemet, valamint 400 csomag instant kakaóport, 2019 októberében pedig 500 l étolajat, 610 l tejet, 300 kg kristálycukrot, 750 kg rizst, 440 csomag/darab különböző kisherelésű felvágottat, savanyúságot, teát és mézet, 610 csomag debrecenit, 700-700 csomag tömlős sajtot és piskótatallért osztott ki 351, illetve 376 család részére. A két élelmiszerosztási alkalommal összesen több mint 6,6 tonna élelmiszer jutott el a komáromi rászorulókhöz önkormányzati forrásból.

A Magyar Élelmiszerbank Egyesület több áruházlánccal kötött arra vonatkozó megállapodást, hogy az áruházból a minőség-megőrzési idő lejártának közeledtével viaszszedett, de fogyasztásra alkalmas élelmiszereket adnak át adományként az Egyesület részére. Ezt az Egyesület együttműködő partnerei segítségével juttatja el ingyenesen rászorulóknak részére. Pályázat útján az utóbbi 6 év során a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermejjóléti Intézmény minden évben elnyerte az Egyesület együttműködő partnere státuszt. Ennek köszönhetően 2019-ben – az Élelmiszerbank által is támogatott karácsonyi ünnepségen, a nyári táboron és a tescos gyűjtésén kívül – három alkalommal kerülhetett sor élelmiszerbankos élelmiszerosztásra. 2019. február 21-én 1.836.416,- Ft értékben osztott ki az Intézmény kukorica- és zöldborsókonzervet, magvas kenőmargarint, valamint csokoládét, 2019. május 27-én kukoricakonzervet, csokoládét, előfőzött ízesített rizst és eperöntethez készült zselésítőt 1.243.120,- Ft értékben 90 családban élő 307 fő részére. 2019. október 17-én 1.199.793,- Ft értékben került Élelmiszerbankos kiejánlásból kiosztásra zöldborsókonzerv, gyümölcsital, rágógumi, csokoládé, sütőmargarin és tea. Az Élelmiszerbank az Intézmény nyári táborában részt vevő 21 gyermeket összesen 137.820,- Ft értékben rágógumival és édességgel támogatta, az Intézmény karácsonyi ünnepségéhez pedig gyümölcsital, kukoricakonzervvel, tasakos zabkásával és édességgel járult hozzá 421.914,- Ft értékben.

2019 novemberében, összességében 8. alkalommal a Magyar Élelmiszerbank Egyesület karácsonyi tartósélelmiszer-gyűjtését pályázati nyertesként ismét a Szolgálat szervezte és bonyolította le Komáromban a Tesco Áruházban, melynek keretében ezúttal 1487 kg tartós élelmiszer gyűlt össze. Ezt az élelmiszermennyiséget közvetlenül a gyűjtést követően a legrászorultabb 102 komáromi, 5 mocsai és 2 kisigmándi családban élő összesen 356 személy kapta meg (köztük egyszemélyes háztartások is), akik kiválasztásánál – csakúgy, mint minden ilyen akciónál – a Szolgálat figyelembe vette a városban működő, rászoruló embereket is ellátó intézmények, szakemberek javaslatát is.

A Szolgálat a költségvetésében rendelkezésére álló összeg terhére kríziskamrát működtet, ahonnan azonnali tartósélelmiszer-segélyben tudják a családsegítők részesíteni a haladéktalanul élelmiszere szoruló komáromiakat. Ilyenre 2019-ben 125 esetben került sor.

A Szolgálat mások számára feleslegessé vált ruhaneműt, cipőt, tanfelszerelést, lakástextilt, játékot, kisebb lakásfelszerelési cikkeket, gyermekgondozáshoz szükséges kellékeket és kisbútorokat gyűjt folyamatosan azzal a céllal, hogy azokat rászorulóknak ossza szét. 2019-ben a havi két ruhaválogatási

alkalommal összesen 172 esetben részesültek ruha- vagy más tárgyi adományból komáromi lakosok. Ezen túl az összegyűjtött adományokból a múlt év során 3 alkalommal szervezett a Szolgálat ingyenes börsét, amelyek során összesen 76 családban élő 88 fő élt a válogatási lehetőséggel.

A Szolgálat kapcsolatban áll a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Komáromi Csoportjával és a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetével, akikkel az adományok gyűjtésében és szétosztásában egyaránt folyamatos az együttműködés. Ezen kívül 2019-ben 69 főt közvetített hozzájuk a Szolgálat konkrét, anyagi természetű problémával (gyógyszer kiváltása, tanszer beszerzése, tűzifavásárlás, előrefizetés villanyóra feltöltése stb.).

A Komáromban működő cégek adományaiból, az önkormányzat támogatásával a Szolgálat 2019-ben is, az intézmény alapítása óta összességében 22. alkalommal karácsonyi ünnepséget szervezett a városban élő, 0-12 éves korú, rászoruló gyermekeknek. Az ünnepség keretében az ünnepi műsor után minden meghívott gyermekízlésnek megfelelő (gyümölcs, édesség, gyümölcslé, mézeskalács) tartalmú, rendkívül gazdag ajándécsomagban részesült, valamint ajándékot választhatott az adománygyűjtésből származó, de hibátlan és tisztított, vagy vásárolt játékok közül. Az ünnepségre 202 komáromi gyermek kapott meghívást, akik közül 177 gyermek vett részt azon. Az át nem vett csomagok tartalmát a Szolgálat az Egyesített Szociális Intézmény által működtetett Hajléktalanok Menedékházának juttatta el. A karácsonyi ünnepség megszervezését 2019-ben is jelentős felajánlással segítette a Horizont Együttes, a Raiffeisen Bank, a Stühmer Kft., valamint a Solum Rt. A bölcsőde mézeskalács-sütéssel támogatta a rendezvényt.

A Szolgálat munkatársai a velük kapcsolatban álló gyermekek számára – általában a sikeres osztályozóvizsga vagy pótvizsga letételéhez – szükség esetén korrepetálást biztosítanak. Ezt 2019-ben 7 gyermek vette igénybe összesen 46 alkalommal.

Az intézmény munkájában - általában a szervezett akciók (élelmiszergyűjtések és -osztások, játszóházak és más szabadidős tevékenységek szervezése stb.) során - korábban is nagy szerepet kaptak az önkéntesek, akik szabad akaratukból, díjazás nélkül, de előzetes felkészítés után, és felügyelet mellett látják el mindazokat a feladatokat, amelyhez nem szükséges szakképzett munkaerő. Az érettségi vizsga megkezdésének feltételeként szabott iskolai közösségi szolgálat elvégzésére a Szolgálat együttműködési megállapodás keretében jelenleg összesen 18, közülük 5 komáromi, 7 győri, 3 tatabi, és 1-1 tatabányai, balatonalmádi és dunaujvárosi középiskola diákjait fogadja. Ennek keretében 2019-ben összesen 21 középiskolás teljesített a Szolgálatnál önkéntes munkát. Más rendezvények, akciók alkalmával főiskolások, 10. életévüket betöltött általános iskolások és felnőtt önkéntesek is hozzájárultak a munka sikeréhez. 2019-ben a Szolgálat mindösszesen 28 fő önkéntest alkalmazott, akik összesen 197 munkaórát teljesítettek.

3. 2. A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központ intézményegységének tevékenysége

2016. január 1-től a járásközponti önkormányzatok kötelező feladata a család- és gyermekjóléti szolgálaton kívül a járás egészére kiterjedő ellátási területű, ún. **család- és gyermekjóléti központ** működtetése is. A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központja ellátási területéhez tartozik a Komáromi járás 9 települése, Almásfüzitő, Ács, Bana, Bábolna, Csém, Kisigmánd, Komárom, Moca és Nagyigmánd, összesen közel 40.000 lakossal.

3. 2. 1. Hatósági intézkedéshez kapcsolódó feladatok ellátása

A Központ végzi a szociális esetmunka **hatósági jellegű feladatait**, így a gyermek védelembe vételével, ideiglenes hatályú elhelyezésével, valamint a nevelésbe vétellel kapcsolatos esetmenedzseri feladatokat, mint például a javaslattevés, a gyámhatóság előtti megjelenést, illetve bizonyos esetekben részben vagy egészben a hatósági intézkedést követően a családgondozást, a családjából kiemelt gyermek vér szerinti családjába való visszahelyezését követő utógondozói munkát, valamint a szociális diagnóziskészítést és a járási jelzőrendszeri tanácsadást is.

A Család- és Gyermekjóléti Központ hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységeinek számát és az ellátott kiskorúak számát mutatja a 4. sz. táblázat.

4. sz. táblázat: A Család- és Gyermekjóléti Központ hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek és az ellátott kiskorúak száma a Komáromi járásban, 2019.

Megnevezés	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek 2019.	
	Intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek száma (esetszám)	Érintettek gyermekek és fiatalok száma (fő)
Szociális segítő tevékenység	5	13
Esetkonferencia szervezése, vagy azon való részvétel	36	55
Esetkonzultáció	116	55
Esetmegbeszélés	28	27
Egyéni gondozási-nevelési terv készítése	43	75
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	26	37
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel – nevelésbe vétel	8	12
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel – védelembe vétel	24	32
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	9	21
Egyéb hatósági tárgyaláson való részvétel	3	8
Családlátogatás	362	133
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	7	13
Környezettanulmány készítése	50	70
Összesen	717	551

A hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma a 2018. évihez képest (757 eset) 5,3%-kal csökkent, a tevékenységekkel érintett gyermekek és fiatalok száma viszont 8,9%-kal megnövekedett. A tevékenységek számának csökkenése elsősorban a szociális segítő tevékenység számának csökkenéséből ered, amely összhangban áll a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás rendszerének 2016-os változásának koncepciójával, miszerint az összevont család- és gyermekjóléti szolgáltatás szociális alapszolgáltatási és hatósági jellegű tevékenységei élesen különüljenek el egymástól.

Az esetmenedzserek számára eltérő leterheltséget adnak az általuk ellátott települések. A Család- és Gyermekjóléti Központ által hatósági intézkedés kapcsán gondozott kiskorúak és 18. életévüket betöltött fiatalok településenkénti számát mutatja az 5. sz. táblázat.

5. sz. táblázat: A Család- és Gyermekjóléti Központ által hatósági intézkedés kapcsán gondozott kiskorúak és 18. életévüket betöltött fiatalok száma településenként, 2019.

	Hatósági intézkedés				
	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Szakellátásból utógondozásba kikerült	Összesen
Almásfüzitő	4	3	8	0	15
Ács	25	0	11	1	37
Bana	1	0	7	0	8
Bábolna	5	0	9	0	14
Csém	1	0	0	0	1
Kisigmánd	0	0	0	0	0
Komárom	17	0	22	0	39
Mocsa	4	0	1	1	6
Nagyigmánd	3	0	2	0	5

Szomód	1	0	0	0	1
Összesen	61	3	60	2	126

A táblázat adataiból látható, hogy járásunk 9 települése közül az adott település lélekszámahoz arányítva a legtöbb, gyermeket veszélyeztető, súlyos problémával küzdő család Ácson, valamint Banán él. A Központ gondozottjai között egy fő, az intézmény ellátási területén kívül eső településen élő védelembe vett gyermek is szerepel, mivel a lakóhely szerint illetékes Család- és Gyermekjóléti Központ az esettel kapcsolatban kizárásra került.

3. 2. 2. Speciális szolgáltatások biztosítása

A Központ további feladatát jelenti a gyermekvédelmi prevenciót és a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítését célzó ún. **speciális szolgáltatások biztosítása**, amelyek a Komáromi Tám- Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény esetében a következők:

1. A **pszichológiai tanácsadás** célja az intézményt felkereső személyek problémáinak és ezek okainak pszichológiai módszerekkel való feltárása és korrigálásalenne, azonban a Központ 2019-ben nem biztosított ilyen szolgáltatást. Az Intézmény által korábban foglalkoztatott pszichológus ugyanis 2018. december 31. napjával távozott, az álláshely betöltésére tett folyamatos erőfeszítések viszont mindaddig sikertelenek maradtak.

Bábolnán és Ácson a települési önkormányzatok segítségével a helyben működő család- és gyermekjóléti szolgálatok saját pszichológussal nyújtják többlétszolgáltatásként saját klienseiknek (Bábolna és Ács lakosainak) a pszichológiai tanácsadást.

2. A Központ **jogi tanácsadás** keretében a vele a szolgáltatásra megállapodást kötött ügyvédi iroda útján tanácsadást, irat- és beadványszerkesztést biztosít az igénybevevők számára kísérés és jogi képviselő nélkül.

3. A **mediáció** konfliktusmegelőző és konfliktuskezelő szolgáltatás, amelynek során az érintett felek vitájának rendezésében egy semleges, pártatlan szakember működik közre. A mediáció során a felek álláspontjának konstruktív egyeztetése zajlik olyan módon, hogy végeredményül egy közösen kialakított, mindkét fél észéről felvállalt és teljesíthető megegyezés jöjjön létre.

4. A **kapcsolattartási ügyelet és ezzel összefüggő közvetítői eljárás** célja a gyermek és külön élő szülője problémamentes kapcsolattartásának elősegítése mediáció, kapcsolattartásra alkalmas semleges hely és szakember biztosításával. Az Intézmény a szolgáltatást a 2016-tól életbe lépett jogszabálymódosítást megelőzően, a jogszabály által megkövetelthez képest lényegesen magasabb szakmai színvonalon, a Kapcsolatügyelet módszere szerint nyújtotta 18 éven át. A Kapcsolatügyelet módszertana a jogszabálymódosítás óta csak vállalt szolgáltatásként lenne követhető, azonban az Intézmény kapacitását a kapcsolattartási ügyelet biztosítása a nagyszámú igénybevétel és a kevés szakember miatt teljes mértékben leköti.

5. A **készenléti ügyelet** céljára a Központ egy állandóan hívható telefonszámot biztosít a nyitvatartási időn túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítségnyújtás, tanácsadás vagy tájékoztatás céljából. 2017-től a készenléti ügyelet új feladata az otthonából kihülés miatt kórházba került, ott ellátott személy hazabocsátásával összefüggő tevékenység megszervezése is. A készenléti ügyelet biztosítására az Intézmény megállapodást kötött 12 munkatársával, akik 12 hetente ismétlődő ciklusokban, összefüggően 1-1 hétig látják el a készenléti ügyelettel összefüggő feladatokat.

6. Az **utcai szociális munka** keretében biztosítani kell a csellengő gyermek vagy fiatal helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét. A **lakótelepi szociális munka** célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő fiatalok speciális segítése. Az utcán szociális munkát végző információkat gyűjt célcsoportja szabadidő- eltöltési, magatartás-viselkedésbeli szokásairól, melyek alapján szükségletspecifikus segítő programokat szervez. Intézményünk ezzel kapcsolatos tevékenységét 2019-ben azon szabadidős programok szervezése jelenti, amelyeket a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységénél mutattunk be.

7. A **családterápia és a párterápia** a családi működési zavarok, illetve a párkapcsolati problémák leküzdésében, illetve kialakulásuk megelőzésében, egy új egyensúlyi állapot megteremtésében és az ahhoz való alkalmazkodásban, új viselkedési formák kialakulásában nyújt segítséget a családtagoknak vagy a párt alkotóknak a nem megfelelő működés által okozott testi és lelki tünetek megelőzése és megszűnése érdekében. Mivel a pszichológusi státusz 2019. január 1-től betöltetlen, e szolgáltatás 2019-ben nem volt biztosított az Intézményben.

8. Az **óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység** az óvoda és iskolás gyerekek fejlődését segíti szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával. A munka fókuszában a prevenció áll, de cél a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik részére személyes támogatást nyújtani a sikeres iskolai munka és a továbbtanulás érdekében, a hátrányos helyzetű gyerekek szükségleteiből és az adott intézményben megjelenő problémáiból kiindulva aktív és célirányos szociális munka keretében támogatni a hátrányos helyzetű gyermekek családjainak problémakezelését, illetve megoldását. További cél a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, családi nevelő háttér formálása, illetve a gyermekek szociális technikáinak fejlesztése annak érdekében, hogy képesek legyenek saját környezetük szociális problémájának megoldására. Az iskolai szociális munka további hozadéka lehet, hogy a gyermek-szülő, a gyermek-pedagógus, valamint a szülő-pedagógus viszony is javul, illetve rendeződik. Az iskolai szociális munkás fő munkaformája az egyéni esetkezelés (tanácsadás nehéz élethelyzetekben, konfliktushelyzetek esetén, szociális problémák rendezéséhez nyújtott segítség, pályázati tanácsadás, továbbírányítás stb.), a családokkal végzett szociális munka (tanácsadás, információnyújtás iskolával, óvodával kapcsolatos kérdésekben, nehéz élethelyzetek esetén stb.), a szociális csoportmunka (osztályközösségek támogatása csoport-módszerekkel, problémaszociális csoportfoglalkozások, pályaaorientációs csoportok stb.), valamint a közösségi munka (együttműködés a diákönkormányzattal, szülői munkaközösségekkel, programok tervezése és szervezése a szabadidő hasznos eltöltésére, illetve egymás támogatására, részvétel az iskolai túrákon, osztálykirándulásokon, projektekben és pedagógiai napokon, információs rendezvények tanároknak stb.).

Bár az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység 2018. szeptember 1-től vált kötelezővé, a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény már 2017. január 16-tól biztosítja ezt a szolgáltatást a Komáromi járás összesen 31 köznevelési intézményéből (óvoda, általános iskola, középiskola és kollégium) 22 intézményben, amelyhez a 2017. október 1-től 2019. március 31-ig terjedő időszakra egy jelentős összegű EFOP pályázati támogatást is elnyert. 2018 szeptemberétől az Intézmény a pályázati projektben részt nem vett, de a járásban működő oktatási intézmények számára is biztosítja a szolgáltatást.

Az intézményekben felmerülő igényeknek megfelelően – az országban egyedülálló módon – a Komáromi járásban az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fő profiljává az osztályközösségeken belüli közösségfejlesztő tevékenység vált, amelynek eredményességének ellenőrzésére sajátos módszer került kidolgozásra. Az utóbbi időben – a gyermekeknek és fiataloknak az óvodai és iskolai szociális segítővel való bizalmasabb kapcsolatainak kiépülésével – egyre nagyobb igény van azonban az egyéni tanácsadásra. Az óvoda-iskolai szociális segítők gyakran tartanak szabadidős programokat, játszóházakat is a köznevelési intézményekben, de volt felkérés tantestület számára minőségfejlesztési tréning keretében tartott foglalkozásra, szülő-pedagógus közötti közvetítésre is. Az óvodai és iskolai szociális munkások a nyári szünetben Ács-Jegespusztán 2 alkalommal közösségfejlesztő foglalkozást tartottak.

A fenti speciális szolgáltatások igénybevételi adatait a 6. sz. táblázat mutatja.

6. sz. táblázat: A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított speciális szolgáltatások keretében végzett szakmai tevékenységek és az összes ellátott száma 2019-ben szolgáltatási típusonként

Megnevezés	Speciális tevékenység és az ezzel ellátottak száma	
	Összes tevékenység száma	Ellátottak száma (fő)
Pszichológiai tanácsadás	0	0
Jogi tanácsadás	82	69
Mediáció és konfliktuskezelés	326	68
Kapcsolattartási ügyelet	491	26
Készenléti ügyelet	3	3
Utcai (lakótelepi) szociális munka	0	0
Család- és párterápia	0	0
Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység	6.541	1.522
Összesen	7.443	1.685

Az Intézmény által biztosított speciális szolgáltatásoknál a szakmai tevékenységek száma különösen a mediáció és konfliktuskezelés, valamint a kapcsolattartási ügyelet esetében emelkedett ugrásszerűen az előző évi adatokhoz képest.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és a Komáromi járás településein működő szolgálatok között a napi szintű és kiegyensúlyozott a kapcsolat. Az együttműködés keretében napi szinten kerül sor személyes vagy telefonos konzultációra, illetve igény szerinti gyakorisággal tartanak szakmai megbeszéléseket a járás összes család- és gyermekjóléti szolgálatára és a Család- és Gyermekjóléti Központ részvételével.

4. A Család- és Gyermekjóléti Intézmény jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos tevékenysége

Az észlelő- és jelzőrendszer intézmények, szakemberek közötti együttműködés, melynek célja az egyének, családok problémáinak időben történő felismerése és azok továbbítása egy professzionális szolgáltató (az integrált család- és gyermekjóléti szolgáltatás) felé a problémák mielőbbi enyhítése, megoldása érdekében. A két korábbi szolgáltatás, a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálásával a jelzőrendszer jelzési kötelezettsége egyaránt kiterjed mind a gyermekekre, mind pedig a felnőttekre. Ilyen módon a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17.§ (1) bekezdése által a jelzőrendszer tagjaiként definiált intézmények, szervezetek, szakemberek és egyének köre kibővült a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64.§ (2) bekezdésében felsoroltakkal. A jelzőrendszer tagjai így a következők:

- a települési önkormányzat jegyzője, a járási hivatal, a szociális, egészségügyi szolgáltató intézmény, a pártfogó felügyelői, a jogi segítségnyújtói szolgálat, mint jelzésre kötelezett tagok, valamint vallási közösségek és magánszemélyek, mint jelzésre nem kötelezett tagok,
- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, a köznevelési intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a munkaügyi hatóság, a javítóintézet és a gyermekjogi képviselő, az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- bármely állampolgár vagy társadalmi szervezet, amennyiben jelzéssel él vagy hatósági eljárást kezdeményez a gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén.

Az 1. albekezdésben felsorolt jelzésre kötelezett jelzőrendszeri tagok kötelesek jelzéssel élni a családsegítést nyújtó szolgáltatónál (család- és gyermekjóléti szolgálatnál), ha segítségre szoruló személyről szereznek tudomást. A 2. albekezdésben felsorolt jelzőrendszeri tagok kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatónál (család- és gyermekjóléti szolgálat,

központ). Egyúttal hatósági eljárást kötelesek kezdeményezni gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, vagy más, súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén a gyámhivatalok vagy a rendőrség megkeresésével.

A jelzőrendszer tagjai a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az együttműködés keretében a jelzőrendszeri tagok a család- és gyermekjóléti szolgáltató kérésére többek között kötelesek részt venni **esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon és konzultációkon**, szakértelmükkel támogatva az eset megoldását. A Szolgálat szervezésében, komáromi gyermekkel összefüggésben 2019-ben 1 alkalommal került sor **esetkonferenciára**. A jelzőrendszeri tagok a segítő munkába általában jól bevonhatók. A jelzőrendszeri tagok együttműködési készsége a tapasztalatok szerint nem annyira az intézménytípussal, hanem inkább az intézmény vezetője által kialakított szervezeti kultúrával függ össze.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 2019-ben is 6 alkalommal szervezett **szakmaközi megbeszélést**, amelyek keretében a jelzőrendszeri tagok egyesével vagy szakmacsoportonként egyeztettek a Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel a szakmai együttműködési lehetőségekről. A szakmaközi megbeszélések témái a következők voltak: Komárom Város 2018. évi gyermekvédelmi helyzete, bűnmegelőzési fórum, resztoratív konfliktuskezelés, adományosztásokkal kapcsolatos egyeztetés a városban működő civil szervezetekkel, óvodai és iskolai szociális munkával kapcsolatos egyeztetés, a gyermekvédelemhez kapcsolódó hatósági feladatok. A témák részben tervezettek voltak, részben pedig az év közben felmerülő problémákra válaszolva kerültek meghatározásra. A szakmaközi megbeszélésekre vonatkozóan a Család- és Gyermekjóléti Intézmény folyamatosan várja a jelzőrendszeri tagok témajavaslatait, a témák meghatározásánál ezeket az Intézmény a messzemenőig figyelembe veszi. A jogszabályi kötelezettségeknek eleget téve a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család- és Gyermekjóléti Szolgálatánál kijelölésre került a jelzőrendszeri felelős, a Család- és Gyermekjóléti Központ intézményegységnél pedig a járási jelzőrendszeri tanácsadó személye, akik feladatkörüket teljeskörűen ellátják.

2016-tól az esetmegbeszélések korábbi rendszere a jelzőrendszeri tagok közül az intézményeket érintően úgy változott, hogy a kéthavonta szervezett, az intézmények egy kijelölt képviselőjével történő esetmegbeszéléseket a gyermekkel közvetlen kapcsolatban álló kollégákkal szervezett esetkonzultációk, esetmegbeszélések váltották fel. Komáromban 29 gyermekkel kapcsolatban, 106 alkalommal került sor esetmegbeszélésre 2019-ben.

A Család- és Gyermekjóléti Intézmény a jelzőrendszeri tagokkal a jogszabályi kötelezettségeken túlmenően is jó kapcsolatokat ápol. Folyamatos az együttműködés, a kölcsönös segítségnyújtás és a konzultáció az intézményeken belül előforduló gyermekvédelmi vonatkozású problémákkal kapcsolatban. Az Intézmény vezetője rendszeresen tesz eleget szakmai megbeszéléseken való részételre, tanácskozásokon előadások megtartására vonatkozó felkéréseknek.

5. A jelzőrendszeri tagok gyermekvédelmi tapasztalatai

A jelzőrendszeri tagoktól vagy kapcsolódó tevékenységet ellátó intézményektől, személyektől a Család- és Gyermekjóléti Intézményhez (a Szolgálat és a Központ intézményegységhez összesen) 2019-ban beérkező jelzések megoszlását a 7. számú táblázat mutatja.

7. sz. táblázat: A Család- és Gyermekjóléti Intézmény felé 2019-ben tett jelzések megoszlása a jelző intézmény típusa szerint

Jelző intézmény, szervezet, személy	2019. évi jelzések	
	0-17 évesekkel kapcsolatos jelzések száma (db)	Nagykorú személyekkel kapcsolatos jelzések száma (db)
Egészségügyi szolgáltató	46	1
ebből védőnő	30	0
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	152	0
ebből család-és gyermekjóléti szolgálat	108	0
ebből család-és gyermekjóléti központ	44	0
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	0	0
Átmeneti gondozást biztosítók	0	0
Menekülteket befogadó állomás, menekültek átmeneti szállása	0	0
Köznevelési intézmény	101	3
Rendőrség	11	0
Ügyészség, bíróság	2	0
Pártfogó felügyelői szolgálat	11	0
Egyesület, alapítvány, egyház	0	0
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	0	0
Allampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	6	0
Önkormányzat, jegyző	1	0
Járási hivatal gyámhivatala	445	8
Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró megyei kormányhivatal	10	0
Összesen	785	12

Az Intézményhez 2019-ben érkezett jelzések száma az előző évhez képest 15,1%-kal csökkent. A legnagyobb arányban, 20,8%-kal a járási hivatal gyámhivatalától érkezett jelzések száma esett vissza, de ilyen tendenciát mutatnak a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatóktól érkezett jelzések is, 16%-os, valamint a rendőrségtől érkezett jelzések 26,7%-os csökkenéssel. Míg az egészségügyi szolgáltatóktól érkezett jelzések száma 2018-hoz képest több mint másfélszeresére nőtt, ezen belül a védőnőktől érkezett jelzések száma 70%-kal csökkent. A többi jelzőrendszeri tagtól érkezett jelzések számában az egy év alatt érdemi változás nem történt. A köznevelési intézményekből érkezett jelzések száma jelentősen nem változott, az óvodai és iskolai szociális segítség eredményei – tekintve, hogy a szolgáltatás általában prevenció tartalmú – várhatóan hosszabb távon mutatkoznak majd meg.

A jelzések módjában érdemi változás nem történt. A jelzések többségükben megalapozottak, a jelzőrendszeri tagok a saját kompetenciájukat meghaladó esetekben jeleznek az Intézménynek. A folyamatos kommunikáció és kapcsolat ellenére a jelzésekkel kapcsolatos legfőbb problémát az jelenti, hogy egyes jelzőrendszeri tagok nem minden esetben tesznek eleget jelzési kötelezettségüknek, valamint hogy az esetleges jelzéssel kapcsolatban a családok nem kapnak előzetes információt, tájékoztatást.

A jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés fontos eleme az évenként szervezett „Gyermekvédelmi helyzet elemzése” elnevezésű konferencia. A konferencia előtt a Család- és Gyermekjóléti Intézmény minden jelzőrendszeri tagtól a tevékenységére szabott, speciális szempontrendszer alapján tájékoztatást kér az adott intézmény, szervezet, vagy személy által az elmúlt évben végzett, gyermekvédelmi vonatkozású munkájáról. Az Intézmény egyúttal a problémák és a rendszer javítására tett javaslatok megfogalmazására is kéri a jelzőrendszeri tagokat. A kapott tájékoztatók alapján a Család- és Gyermekjóléti Intézmény vezetője a konferencia alapjául szolgáló vitaanyagot készít, a beérkezett javaslatok alapján pedig elkészíti az éves intézkedési tervet. Az előző évi

intézkedési tervben foglaltak felülvizsgálatára, a megvalósult és meg nem valósult célok számbavételére, valamint szükség szerinti módosítására a tanácskozáson kerül sor.

A jelzőrendszeri tagok tapasztalatairól szóló, kérésünkre beérkezett írásos tájékoztatók tartalmát a következőben foglaljuk össze.

5. 1. Egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények és személyek

A **Védőnői Szolgálattal** való együttműködés fontos részét képezi a gyermekvédelmi tevékenységnek. Munkájuk során a gondozott családoknál leggyakrabban előforduló problémaként említették a rossz higiénés viszonyokat és a házastársi konfliktusokat.

A védőnők Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel való rendszeres, jól működő szakmai kapcsolatáról számoltak be.

A jelzőrendszer szerves részét képezik a **házi gyermekorvosok**. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekorvosokkal is tartott esetmegbeszéléseket, akik az esetkonferenciákon többnyire részt vesznek, vagy írásbeli összefoglalóval és javaslattétellel segítik a munkát. Az együttműködés a legtöbb házi gyermekorvossal kiváló.

Dr. Schler Szilvia Dorottya iskolaorvosként a kötelező éves előadásokon /amit a VIII. osztályos ált. iskolába járók részére tartott 2 iskolában/ kiemelten említette a gyermekek családban betöltendő szerepét, a szülők felelősségvállalási kötelezettségét. Nyomatékosan felhívta 45 hallgatója figyelmét az elharapódzott pedophiliás esetekre /megoldási/megelőzési taktikát részletezve/, a kiskori terhességek megelőzésére, a mindennemű tolerancia /nem a minden eltűrése/ kívánalmára, a drogok /alkohol, dohány/ személyiségromboló hosszú távú hatására. A doktornő tapasztalatai szerint a 13-14 évesek anatómiai, szexuális ismeretei jóformán a két véglet között állnak. Véleménye szerint ezeket az előadásokat jóval korábban, akár 5. osztályos korban kellene megtartani a gyerekeknek, mivel 14 évesen már kialakult, rossz hozzáállással, reflexekkel találkozunk, arról már nem is beszélve, hogy a „képi” információk miatt az amúgy is veszélyeztetett családokban a verbális kommunikáció a minimumra csökkent. Rendszeresen, folyamatosan próbálnak munkaidőn belül és kívül prevenciót folytatni, tanácsot adni, de a nevelési példák generációkon keresztül hatnak. A legnagyobb csalódás számára évek óta az, hogy a /látszólag és anyagilag/ „rendezett” családokban tapasztalható a gyermekek legnagyobb mértékű elhanyagoltsága. A doktornő a Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel a kapcsolatát példaértékűnek értékeli, kirívó eseteikben - amikor már veszélyeztetés áll fenn- mindig számíthatnak az Intézmény munkatársainak a segítségére, hathatósan, gyorsan, bármilyen kérésükre megnyugtató megoldást találnak. Tapasztalata szerint már a védelembe vétel ténye is többször sokat javít a helyzeten.

A **Selye János Kórház 24 órás gyermekellátásán** 2019-ben gyermekvédelmi intézkedést vagy azonnali beavatkozást igénylő esemény nem történt. A Család- és Gyermekjóléti Intézmény munkatársaival konzultációra forrázasos balesettel összefüggésben esetleges gondatlanság véleményezése kapcsán, illetve megrongálódott gyógyászati segédeszköz pótlása ügyében került sor. Egy alkalommal adtak véleményt kisdud megfelelő gondozásával, anya-gyermek kötődéssel kapcsolatban, itt az Intézmény véleményét megerősítve a gyermek családban maradását támogatták. Az Intézmény munkatársaival többnyire telefonon konzultálnak, személyesen a gondozásra kísért támogatott gyerekek ellátása, ügyintézése kapcsán találkoznak.

A **tatabányai Szent Borbála Kórház Szociális Munka Csoportja** 2019-ben megközelítőleg 1000 fő szociális esetét látta el 1256 megjelenéssel. Ebből Komáromi járást érintő eset 54 volt. A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézménybe 13 esetben jeleztek, ebből 5 volt gyermekvédelmi jelzés. A gyermekvédelmi jelzések közül 2 jelzést újszülöttel kapcsolatban tettek, 1-1 jelzést pedig drogfogyasztás, bántalmazás, illetve szociális indikáció indokolt. 32 további esetben jelzésre nem volt szükség, mert a család, illetve a beteg rendezte ügyét. A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel kapcsolatukat megfelelőnek tartják, jelzéseikre megfelelő időben történik válasz, illetve intézkedés.

Javaslataik rendszerszintű problémákra, hiányosságokra mutatnak rá. Az eredményes munkavégzéshez több házigondozási lehetőségre, a demens és hajléktalan betegek elhelyezésére szolgáló intézményi háttér bővítésére, pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi szolgálatának kialakítása volna szükséges. Fontosnak látnák háziorvosi segítséggel az olyan családok feltérképezését, ahol demens beteget gondoznak, azzal a céllal, hogy ne a kórházba kerülést követően kezdjenek el intézkedni elhelyezésükről, ismerve az elhelyezés menetének nehézségeit, hosszú időtartamát.

5. 2. Szociális szolgáltatást nyújtó intézmények, szervezetek

5. 2. 1. Komárom Város Egyesített Szociális Intézménye

Az intézmény 3 egységből áll:

I. Idősek Otthona - az ellátottak száma 90 fő. Az intézmény kihasználtsága 100%-os. A bejutás várólista alapján történik.

II. Gondozási Központ – az idősek klubját 30 fő látogatja, számukra lehetőség van az intézményben ebédet rendelni. A szociális étkezők száma átlagban 75 fő. A házigondozottak száma 22 fő. Ide tartozik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is, a kistérség 8 településén – 70 fővel.

III. Hajléktalanok Menedékháza – a nappali melegedőt egész évben átlagosan 30 fő, az éjszakai menedékhelyet változó létszámban veszik igénybe a rászorultak. A népkonyhát átlagban 40-45 fő veszi igénybe.

Az idősek otthonában minden évben egészséghetet szerveznek, amelyen a hozzátartozók (20-30 fő), az érdeklődők és leendő lakóik is részt vehetnek, így lehetőségük van arra, hogy megismerjék az otthon életét, betekintsenek a mindennapjainkba, és különböző szűrő- és felvilágosító programokon vehetnek részt a lakókkal együtt.

Gyermek, felnőtt bántalmazását, elhanyagolását vagy egyéb veszélyeztetettségét az intézményi ellátás során az elmúlt évben nem tapasztalták, a családban felmerülő szociális vagy mentálhigiénés problémákat, illetve egyéb krízishelyzetet nem észlelték. A kollégák az ilyen és ehhez hasonló helyzetek esetleges előfordulása esetén a helyzethez vezető okok megelőzésére, a krízishelyzet megszüntetésére, valamint az életvezetési képesség megőrzésére koncentrálnak, illetve jelzéssel élnek, ha annak szükségességét úgy ítélik meg.

Nagyon jó kapcsolatot ápolnak más szervezetekkel, intézményekkel is, elsősorban a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel. Minden évben segítséget kapnak például a rászoruló ellátottak tartós élelmiszer csomaggal. Idős ellátott lakhatási problémájának megoldásában kooperáltak és segítséget nyújtottak. A Család- és Gyermekjóléti Intézménynél működő jogi tanácsadást is több ellátottjuk igénybe vette, de kérelmek kitöltésében, ügyintézésben, hivatalos levél megfogalmazásában is segítségükre vannak a Család- és Gyermekjóléti Intézménynél dolgozói.

A Máltai Szeretetszolgálattól elsősorban ruhaadományt kapnak, illetve a Gondozási Központ idősei rendszeresen tartják a kapcsolatot a fiatalokkal (10-15 fő) a jeles ünnepek kapcsán. Különböző problémáikkal a rendőrséghez is bizalommal fordulhatnak a Hajléktalanok Menedékháza ellátottjai kapcsán. A komáromi oktatási intézményekkel is jó viszonyt ápolnak, rendszeresen részt vesznek egymás rendezvényein. A gyermekek (15-20 fő) szívesen látogatják az idős ellátottakat és színvonalas műsorokat adnak elő a különböző ünnepeken.

Megítélésük szerint átmeneti otthon hiányában nincs jó megoldás a rászoruló ellátottak számára a kórházi ápolás és az idősotthoni elhelyezés közötti időintervallumra. Aki ugyanis kikerül a kórházból és továbbra is 24 órás felügyeletre szorul, az idősotthoni elhelyezésig a napi 1 órás személyi gondozás nem jelent megoldást.

5. 2. 2. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Komáromi Csoportja elsősorban családok megsegítésében nyújt segítséget. Heti rendszerességgel osztanak használt, de jó állapotú ruhákat, bútorraktárak is a rászoruló családok rendelkezésére áll. Élelmiszert általában kéthetenként osztanak, valamint az „Adni öröm akció” után kapnak a rászoruló élelmiszeradományt. Tűzifát 6 család kapott. 2019-ben ismét egyhetes nyári tábor szerveztek bejáró jelleggel, 35 rászoruló gyermek részvételével, ezen kívül kallódó és fogyatékos fiataloknak szerveztek focit a szabadban a szőnyi Bozsik Iskolában a rekortánpályán, és teremfocit a Sportcsarnokban. A fiatalok hajlandók pénzt is áldozni a sportolásért, létszámuk eléri a 20 főt.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Komáromi Csoportja mellett Komáromban Fogyatékosok Nappali Intézményét, valamint támogató szolgálatot is működtet a Komárom, Kossuth utca 12. szám alatt található épületben, a Máltai Házban. Fogyatékos fiatalok komplex fejlesztése történik mozgásterápia, részképességek fejlesztése, finommozgás, grafomotorika fejlesztése, jobb-bal differenciálás, térbeli tájékozódás, figyelemfejlesztés, írás, olvasás, számolás gyakorlása, zeneterápiás játékok (hallásfejlesztés, szorongásoldás) tartalommal.

Mivel a Csoport tagjai jószándékú önkéntesek, fontos együttműködést jelent számukra a Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel ápolt jó kapcsolatuk, ahonnan szakmai segítséget szükség szerint kérnek és kapnak. Több ponton is együttműködnek, ilyen a gyógyszerjuttatás, az iskolakezdési támogatás, rászoruló családok bútorhoz juttatása szükség esetén. Programjaikat összehangolják, segítik egymást az osztások igazságosabb elbírálásában, kulturális programok szervezésében is együttműködnek.

Tapasztalataik szerint a kialakult lakáshelyzet miatt a kevésbé tehető fiatal családok lakáshoz jutási esélye rosszabbodott, melyre megoldást jelenthetne, ha olcsón bérbe vehető szociális bérlekások épülhetnének. A téli tüzelő beszerzése a rászoruló számára változatlanul nagy gondot jelent, ebben szeretetszolgálatuk csak jelképesen tud segíteni.

5. 2. 3. Magyar Vöröskereszt Komáromi Szervezete

A Magyar Vöröskereszt Komáromi Szervezete programjaival a családokat kívánja támogatni. 2018-ban alaptevékenységükön kívül (pl. bázisiskolák kialakítása stb.) számos szabadidős programot szerveztek a családok és gyermekek számára.

2019 júniusában ingyenes nyári tábor, novemberben városi egészségnapot szerveztek. A szervezet nagy szerepet vállal a rászoruló családok adományokhoz juttatásában, gyakorlatuk szerint az adományok elosztásában nagy szerepet adnak az iskolák és óvodák számára abból elgondolásból, hogy ők tudják a mindennapi visszajelzéseik alapján, hol lehet legjobban segíteni a rászorulókon. A tavalyi évben összegyűjtött, és kiosztható adományok mennyisége több mint 70%-kal meghaladta a tavalyelőtti, a szervezet irodájában 100 csomagot tudtak kiosztani a rászorultak részére.

A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel nagyon jó kapcsolatban állnak, programjaik szervezésében, hirdetésében, a potenciális résztvevők megkeresésében együttműködnek. A Szervezet által szervezett programokon (egészségnap, nyári tábor) a Család- és Gyermekjóléti Intézmény munkatársai több alkalommal játszóházat tartottak. Együttműködnek az adományok kiosztásában is annak érdekében, hogy az adományok minél célzottabban juthassanak el a rászorulókhöz.

5. 3. Hatósági munkát végző intézmények

5. 3. 1. Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Komáromi Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztály

A gyermekvédelmi jellegű, illetve a családokat érintő prevenciós jellegű és intervenciós tevékenység

A gyámügyi igazgatási feladatellátást a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006.(XII.23.) Kormányrendelet 4.§-ában foglaltak alapján végezték 2019. évben is.

A gyermekek családból történő kiemelése során a korábbi évekkel egyezően a települési gyermekjóléti alapelátás családsegítőinek és a Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény esetmenedzsereinek javaslataira, tájékoztatásaira támaszkodtak.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel számadatai, és indokai

2019. évben 3 almásfüzitői lakosú és 1 komáromi lakosú gyermek **ideiglenes hatályú elhelyezéséről** döntöttek. 3 gyermek gyermekvédelmi szakellátásba került, 1 gyermeket pedig a különélő másik szülőnél helyeztek el, aki egyidejűleg pert indított a szülői felügyelet megváltoztatása iránt az illetékes bíróságon. A családból ideiglenes hatállyal kiemelt gyermekek életkorát tekintve 15, 14, 13 és 9 évesek voltak.

2019. évben 17 kiskorú - 2 komáromi, 1 bábolnai és 4 ácsi lakóhelyű - gyermek **nevelésbe vételéről** döntöttek. A nevelésbe vett gyermekek között testvérek is voltak, egy-egy családból hatan, négyen, illetve ketten. 10 gyermek a kiemelését megelőzően védelembe vétel hatálya alatt állt. A nevelésbe vett gyermekek közül 10 gyermek lakhatása nem volt biztosított. 2019. december 31-én 75 nevelésbe vett gyermeket tartottunk nyilván. A nevelésbe vételhez és felülvizsgálathoz kapcsolódó tárgyalásokon az esetmenedzserek megjelentek, aktívan közreműködésükkel segítették a gyámhatósági munkát.

A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal **jelzőrendszeri tevékenységének** hatékonyabbá tételéről és a jelzőrendszeri munkacsoport létrehozásáról szóló 5/KMB/2019.(II.01.) számú utasításban meghatározottak szerint a munkacsoport ülésein 2019. évben is részt vett a járási jelzőrendszeri felelősük. A jelzőrendszeri tanácskozások témái voltak: a teljesített adatszolgáltatások alapján tett intézkedések és tapasztalatok, illetve a munkacsoport tagjai által felvetett esetek megbeszélése, a Kormányhivatal új jelzőrendszeri koordinátorának bemutatása, egyéb aktualitásokról tájékoztatás. Egy ízben a jelzőrendszeri munkacsoport ülését követően a munkacsoport tagok részt vettek a Tatabányai Család- és Gyermekjóléti központ szervezésében tartott előadáson, amelynek témája a Kriminológiai Intézet kutatási eredményeinek bemutatása dr. Solt Ágnes kutató előadásában a kiskorú veszélyeztetése ügyében indult és 2015-ben jogerőssé vált eljárások esetében.

A járási jelzőrendszeri felelős „A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása” című kiemelt projekt keretében szervezett módszertani szakmai műhelyen, valamint egy háromnapos képzésen is részt vett Tatán, amelynek témája „A gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagok együttműködésének elősegítése, a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem okozta ártalmak azonosítása, kezelése” volt. A védőnői és a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a járási hivatalok jelzőrendszeri felelősei továbbra is havonta adatszolgáltatásra kötelezettek voltak a nem együttműködő családokról, továbbá a kapott és küldött jelzésekről. A járási jelzőrendszeri felelős 2019. évben is teljesítette az utasítás szerinti adatszolgáltatást a Kormányhivatal felé. Eszerint az elmúlt évben 38 kiskorút érintő jelzést továbbított, amelyből 15 gyermeket vettek védelembe. Az előző évekhez képest nőtt azon jelzések száma, amelyek a kiskorúak agresszív magatartására vezethetők vissza.

A családban maradó gyermekekkel kapcsolatos gyámhatósági intézkedések számadatokkal, együttműködési tapasztalatok

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a Gyvt. 68. § (1) bekezdése szerint „ha a gyermek veszélyeztetettsége nem olyan mértékű, hogy a családból való kiemelését indokoltá tenné, de feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben még biztosítható, a gyámhatóság a gyermek **védelembe vételéről dönt**”.

E feladatellátásuk keretében a veszélyeztetettség megszüntetése és a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése érdekében 2019. évben 26 gyermeket vettek védelembe. A védelembe vételek jellemző okai szülői elhanyagolás, 50 órát elérő igazolatlan iskolai mulasztások, magatartási problémák voltak. A védelembe vételi határozatokban a szülők részére kötelezéseket írtak elő, illetve a gyermekek

részére magatartási szabályokat állapítottak meg. Az év során 29 gyermek védelembe vételét szüntették meg nagykorúvá válás, eredményesség, tankötelezettség megszűnése okán. Így 2019. év december 31-én 29 családban élő 35 védelembe vett gyermeket tartottak nyilván.

A **védelembe vételi** eljárásokban a Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény esetmenedzsereivel a kapcsolatuk jó volt, a védelembe vételi eljáráshoz szükséges javaslatokat, tájékoztatásokat határidőben megkapták. Az esetmenedzserek a tárgyalásokon megjelentek, esetleges akadályoztatásuk esetén a Tám-Pont Család és Gyermekjóléti Intézmény képviselője vett részt.

Megelőző pártfogó felügyelet elrendelése ügyében 5 kiskorúval szemben indult eljárás, amelyből három eljárást a pártfogó felügyelő kockázat elemzése alapján megszüntettek, kettő eljárás még folyamatban van.

Jó volt a gyámhatóság és az Intézmény munkakapcsolata a **felügyelt kapcsolattartások** tekintetében is, az intézmény szakemberei egy család két gyermeke esetében működtek közre a kapcsolattartásban.

A jó együttműködés megnyilvánult a gyámhatósági megkeresésekre adott megfelelő tartalmú válaszokban, javaslatokban is. Az ideiglenes hatályú elhelyezések kezdeményezésekor különösen fontos, hogy az aktuális helyzetről kapjunk tájékoztatást az intézménytől.

A gyámhatóság kompetenciáját meghaladó gyermekvédelmi jellegű problémák

Tájékoztatásainkban évről évre ismétlődően megfogalmazták, hogy a súlyos pszichés, disszociális tüneteket mutató, illetve a pszichoaktív szert használó gyermekek családból történő kiemelését követő megfelelő intézményi, tehát speciális intézményi elhelyezésére szolgáló intézmény, férőhely kevés. Változatlanul szükségesnek tartják családok átmeneti otthonának létrehozását Komárom városban. Ez az igény több esetben a lakhatási problémákkal küzdő családoknál merült fel.

Továbbra is tapasztalják, hogy a Gyvt. 79. § (4) bekezdésében foglalt pszichiátriai betegek otthonára is nagy szükség lenne a rászoruló kiskorúak érdekében.

5. 3. 2. Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Igazságügyi Osztály, pártfogó felügyelői szakterület

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat célja a bűnismétlés kockázatának csökkentése. A pártfogó felügyelő alternatív büntetések végrehajtásával, az elkövető szükséges mértékű és következetes ellenőrzésével segíti a büntetőjogi következmények maradéktalan érvényesülését, a közösség védelmének megőrzését; támogató tevékenységével növeli a társadalmi integrációjának esélyét. A Pártfogó Felügyelői Szolgálat a helyreállító igazságszolgáltatás elve alapján működik. Célja, hogy az elkövető szembesüljön tetteinek következményeivel, és hogy az áldozat, a megsértett közösség és a bűnelkövető közötti közvetítéssel, a bűncselekményekkel okozta károk, mérséklődjenek.

A pártfogó felügyelői munkát a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységről szóló 8/2013. (VI. 29.) KIM rendelet szabályozza, mely fiatalok pártfogó felügyelete végrehajtásának külön szabályai között szereplő gyermekvédelmi feladatok ellátása vonatkozásában az alábbiakat tartalmazza:

53. § (1) * A pártfogó felügyelő feladatai ellátása során együttműködik a pártfogolt lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerinti család- és gyermekjóléti szolgálattal, család- és gyermekjóléti központtal, a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalával, továbbá a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátorával addig az időpontig, amíg a fiatalok a 18. életévét be nem tölti. Ennek keretében a pártfogó felügyelő

a) a pártfogó felügyelet kezdetekor tájékozik a pártfogolt esetleges korábbi gondozásának, védelembe, illetve nevelésbe vételének tapasztalatairól,

b) * a család- és gyermekjóléti szolgálat, a család- és gyermekjóléti központ vagy a gyámhatóság meghívására részt vesz az esetmegbeszéléseken, illetve pártfogoltja ügyében esetmegbeszélés tartását kezdeményezi,

c) * kezdeményezheti, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat vagy a gyámhatóság javasolja a helyi önkormányzatnak olyan új ellátások bevezetését, amelyek speciális képzésekkel, foglalkoztatási

lehetőségekkel, hasznos szabadidő programokkal segítik a pártfogolt fiatalok iskolai hátrányainak leküzdését, szakképzettségének megszerzését, munkafoglalkoztatását és szabadidejének hasznos eltöltését,

d) szakmai javaslatot készít a c) pontban jelzett új ellátási formák kialakítására.

(2) A pártfogó felügyelő gyermekvédelmi intézkedést kezdeményez a fiatalok pártfogoltja érdekében a gyámhatóságnál, ha az a fiatalok pártfogolt környezetében kialakult súlyos veszélyeztető helyzete megszüntetése vagy egyéb ok miatt szükségesnek látszik.

A fiatalok pártfogó felügyelői tevékenység keretében Komárom város illetékességi területén Nagy Bálint személyében továbbra is 1 fő pártfogó felügyelő látja el feladatait. A pártfogó felügyelő a várost érintően hetente egy (szerdai) napon tart fogadónapot, a fiatalok részére a Polgármesteri Hivatal és a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Komáromi Járási Hivatalának épületében, a Komárom, Szabadság tér 1. szám alatt.

A 2019-es évben Komáromban és környékén (2019.12.31. év végi adatok alapján) 10 fiatal állt pártfogó felügyelet alatt, megelőző pártfogó felügyelet nem volt folyamatban. Az előző évekhez képest tovább csökkent a pártfogó felügyelet álló fiatalok létszáma. A 2019-es évet 14 folyamatban lévő pártfogó felügyelettel indítottuk, mely ügyszám az év végére 10-re csökkent. A korábbi tendencia – miszerint a fiatalok elkövetők jelentős hányadát a komáromi lakóotthon diákjai tették ki – megszűnt. Az alig néhány fő fiatalok pártfogolt az illetékességi területen szétszóródva él, jelentkezési, beszámolási kötelezettségüket a komáromi területi irodában teljesítik az alábbiak szerint: Nagyigmándról 1, Ácsról 1, Almásfüzitőről 1, Bábolna- Kajánpusztáról 1, valamint Komáromból 3 fő. Egy fiatalok szabadságvesztés büntetését tölti a baracskai büntetés-végrehajtási intézetben.

A vizsgált időszakban Komáromot érintően megelőző pártfogó felügyelet elrendelésére indítványt nem terjesztettünk elő. 2019-ben – a pártfogó felügyelet végrehajtásában mutatott visszaesés – a környezettanulmányok össz-számában is tükröződött. Az előző évi 26-hoz képest, nyolc esetben vált szükségessé a dokumentum elkészítése.

A pártfogó felügyelet alatt álló fiatalok döntő többsége betartja az általános- és külön magatartási szabályokat, mint például a jelentkezési, beszámolási kötelezettség, a kábítószerrel kapcsolatos elterelés, tanulmányi, iskolalátogatási kötelezettség.

A gyermekvédelmi feladatot ellátó szakemberekkel, szervezetekkel, intézményekkel, az együttműködés továbbra is megfelelő, a felmerülő problémákat, megoldásra, megoldásra váró helyzeteket gyorsan, hatékonyan tudják közösen megoldani. Változtatási javaslatot nem tettek, úgy látják, hogy az előző évhez hasonló, jó színvonalú együttműködés fenntartása elegendő cél lehet a munkánk sikeres elvégzéséhez. Ugyanakkor továbbra is szükségesnek látnák egy gyermekpszichológus biztosítását a térségben, továbbá a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények miatt indokolt lenne egy helyi elterelést végző intézmény létrehozása. (Jelenleg a fiatalok Komáromból Győrbe, vagy Tatabányára kell, hogy járjanak a szükséges kezelésre.)

5. 3. 3. Emberi Erőforrások Minisztériuma Aszódi Javítóintézet, Általános Iskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola

A javítóintézet által ellátott fiatalok aktuális létszáma 103 fő. 2019-ben 66, ebből 6 fő Komárom-Esztergom megyei fiatal fogadtak be, kizárólag jogerős javítóintézeti nevelést töltő növendékeik vannak, jelenleg nincs komáromi illetékességű fiatal az intézetben. A javítóintézet utógondozói részlege által nyújtott ellátásokban a tavalyi év folyamán senki nem részesült.

Ellátottjaik számára a bűnismétlés elkerülése, az intézményükből kikerülő társadalmi reintegrációjának megvalósítása érdekében a következő programokat működtetik:

- szocializációs szintekre épülő pedagógiai csoportprogram
- belső iskola (1-8 általános iskolai osztály)
- tanműhely - munkafoglalkoztatás
- szakmai képzés (szobafestő-mázoló, faipari gépkezelő szaktanfolyam)
- önismereti tréning
- informatikai képzés
- sportolási lehetőségek, szakkörök, intézmények közötti versenyek

- vallásgyakorlás lehetősége - hittanoktatás
- könyvtári foglalkozások

A délutáni csoportprogramok keretében csoportos beszélgetésekre, egyéni foglalkozásokra, játékprogramokra, illetve életvezetési tanácsadás igénybevételére van lehetőség.

Aktuális, kompetenciájukat meghaladó gyermekvédelmi jellegű problémáik között a javítóintézetből történő engedélyezett távollét ideje alatti esetleges droghasználatot valamint a családi háttér defektusait említették. Megítélésük szerint a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében hatékonyabb drogprevencióra, drogfüggő fiatalok kezelésére szolgáló intézményre, több gyermekpszichiátriai intézményre, és a javítóintézetből elbocsátásra kerülő növendékeik munkába állásának segítésére lenne szükség.

A család- és gyermekjóléti szolgálatokkal való kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás többek között az intézetünkben lévő fiatalok családi kapcsolatainak felderítése, rendezése, továbbá az elbocsátott növendékeik segítése tekintetében jelentős segítséget adhat a javítóintézet részére.

5. 4. Komáromi Aprótalpak Bölcsőde

A bölcsőde a szőnyi Zsebibaba Bölcsőde és a monostori Minivár Bölcsőde nevű telephelyeivel együtt biztosítja a 0-3 éves, családban élő gyermekek számára a gyermekek napközbeni ellátását (a gyermek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, és étkezést), ahol a szülők munkavégzésük, tanulásuk, vagy egyéb okok miatt gyermekük ellátását napközben nem tudják biztosítani. Férőhelyeik száma Komáromban 75, Szőnyben és Koppánymonostoron 24-24 fő. Az év folyamán mindenhol maximális létszámmal működtek, Komáromban 48, Szőnyben 18, Koppánymonostoron pedig 13 főt, összesen 79 kisgyermeket írtak be intézményeikbe, 44 gyermek gondozása pedig már az előző évtől folyamatos volt. 1 kisgyermeket a Komáromi Tám-Pont Család és Gyermekjóléti Intézmény támogatásával, 3 fő gyermeket a védőnő, és 1 gyermeket a gyermekorvos ajánlásával vettek fel.

A tavalyi év elejétől Komárom Város Önkormányzata döntése értelmében minden kisgyermek ingyen étkezik. Ettől függetlenül évről-évre változik az arány a jövedelemhatár alatti és az elvileg fizetős gyermekek tekintetében. A nagycsaládos kedvezményt egyre többen igénybe veszik, nőtt a 3 vagy annál több gyermeket nevelő családok száma. Koppánymonostoron tavaly sem volt hátrányos helyzetű, vagy szociális indok alapján felvett gyermek.

Mindhárom intézményben megrendezték a családi gyermeknapot, melyeken szép számmal jelentek meg a szülők, testvérek, rokonok. Mivel ezeken az alkalmakon minden játékot ingyen használhattak, ezért nagy örömet okozott a nagyobb testvéreknek is, hogy ott lehettek és önfeledten játszhattak.

Céljuk, hogy egyre több olyan előadást tartani a szülőknek, ahol új ismereteket szerezhetnek a gyermekeiket érintő problémákról, és esetleg szakember segítségét is kérhetik. Szülői értekezlet keretében a bölcsőde orvosa preventív jellegű előadást tartott a szülők részére a kisgyermekkori problémákról. Egy másik rendezvény keretén belül dietetikus tartott a gyermekek egészséges táplálkozásáról felvilágosító előadást, melyet ételkóstoló követett.

A szülők és a kisgyermeknevelők egyaránt segítenek ruhaadományokkal a legnehezebb körülmények között élőknek.

A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel való kapcsolatukat jónak értékelik, folyamatos kapcsolattartásról számolnak be. Több éve mézeskalács sütésével gazdagítják a Család- és Gyermekjóléti Intézmény karácsonyi ünnepségén kiosztásra kerülő ajándécsomagokat.

5. 5. Közoktatási intézmények

5. 5. 1. Óvodák

Az **óvodák** minden évben felmérik a gyermekek szociális helyzetét és a továbbiakban figyelemmel kísérik a változásokat. Tájékoztatást nyújtanak a családoknak a szociális ellátásokról, segítő intézményekről.

Több helyen kiemelten fontos feladatnak tartják a családlátogatásokat. Személyes, közvetlen kapcsolatuk van a szülőkkel, figyelik a gyermekek óvodai viselkedését, játékát, a tapasztalatok alapján próbálnak segíteni az esetleges problémák megoldásában. A szülői értekezleteken is törekszenek arra, hogy a családok számára életviteli, nevelési és egyéb (pl. szabadidő hasznos eltöltésére vonatkozó) tanácsokat adjanak, akár külső előadók meghívásával. Minden óvoda részt vesz a városi prevenciós programban. A legtöbben jó kapcsolatról számoltak be a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermejkölési Intézménnyel, a védőnővel, a házi gyermekorvosokkal, és a Pedagógiai Szakszolgálattal. Az intézmények többsége jelezte, hogy nagyon jónak tartják az óvodai szociális munkás tevékenységének bevezetését az óvodai életbe.

A Komáromban működő óvodák jelzőrendszeri tapasztalatairól kapott tájékoztatóit az alábbiak szerint foglaljuk össze:

A **Csillag Óvoda** óvónői 2019-ben prevenciós tevékenységet csoportonként végeztek, melybe beletartozott a fejlesztő-, és gyógypedagógusokkal egyeztetve az egyéni lemaradások csökkentése, a meglévő képességek kibontakoztatása, fejlesztése, szociális hiányosságok pótlása, az esetleges lelki traumák feldolgozásának segítése. Emellett nagycsoportosaik részt vettek a városi „Kincset ér” programsorozatban, amely 33 nagycsoportos gyermeküket érintette.

Az Óvoda igyekszik bekapcsolódni a városi programokba: részt vettek a város által szervezett autómentes napon, melyre 85 kisgyermeket vittek ki. Nagycsoportosaikkal meghívást kaptak egy drogprevenciós mesejátékra is. Tapasztalataik szerint a gyermekek aktívan és örömmel vesznek részt ezeken a rendezvényeken. Igyekeznek rajzokat is benyújtani baleset- és egészségvédelmi pályázatokra.

A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermejkölési Intézménnyel kapcsolatuk jó, amelyben nagy szerepe van az óvodai szociális segítőnek is.

A **Kistáltos Óvodában** 2019-ben is felmérték a gyerekek szociális helyzetét, és az év folyamán figyelemmel kísérték a változásokat. Elsősorban az egyszülős családokra, a nagycsaládokra és a hátrányos anyagi helyzetű családokra koncentráltak. A legtöbb ilyen családhoz családlátogatásra is elmentek, hogy jobban rálássanak a segítségnyújtás valódi lehetőségeire. Kiemelten fontosnak tartják az érintett gyermekek viselkedésének, játékának, érzelmi reakcióinak nyomon követését. A szülőknek fogadóórák, egyéni beszélgetések alkalmával igyekeznek életvezetési, nevelési tanácsokat adni. Fontosnak tartják, hogy a szülőkkel jó, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat alakuljon ki. A szülőket szükség esetén tájékoztatják, hogy kihez fordulhatnak segítségért, és milyen jellegű problémáikhoz kaphatnak támogatást.

Az óvoda 2019-ben is többféle programot kínált a hozzájuk járó gyermekeknek és családjaiknak, játszóházak, családi napok, szülői értekezletek (akár előadókkal) és közös ünnepségek célzották a sikeres együttműködést a családokkal a közös cél érdekében. Nagyon jónak tartják, hogy a fejlesztőpedagógusok az intézményen belül tudnak foglalkozni a gyermekkel, de hasznos lenne egy kihelyezett óvodapszichológus jelenléte is. A Család- és Gyermejkölési Intézménnyel szükség szerinti az együttműködés, az óvodai szociális segítő munkáját az óvodában hasznosnak ítélik.

A támogatásra szoruló családokat évről-évre a Kistáltos Alapítvány támogatja karácsonyi időszakban pénzadománnyal, egyéb alkalmakkor játék- és ruhaadományokkal. Boldog óvodaként a 2018-ban elkezdett Boldogságprogram havi témaköreit továbbra is feldolgozzák és beépítik a hetirendbe.

A **Komáromi Napsugár Óvodában** a tanév elején felmérést végeznek a gyerekek esetleges hátrányos helyzetéről, veszélyeztetettségéről, szükség esetén felveszik más intézményekkel, szakemberekkel a kapcsolatot, tájékoztatják a szülőket arról, kihez fordulhatnak problémáikkal, és milyen jellegű segítséget tudnak számukra nyújtani. Az intézményvezető és a csoportvezető óvónők év elején felmérést végeznek az esetleges veszélyeztetettségéről, hátrányos helyzetről. Szükség esetén a gyermekjóléti szervekkel való kapcsolatfelvétel az intézményvezető és a gyermekvédelmi megbízott

feladata. Szinte napi kapcsolatot tartanak az óvoda védőnőjével, aki sokat segít a családi háttér feltérképezésében, hiszen belátása van a családok otthoni életébe is. Legfőbb gyermekvédelmi céljuk a megelőzés, az időben nyújtott segítség biztosítása, amennyiben megelőzésre már nincs mód, a tünetek okainak megkeresése, majd szakemberek bevonásával a veszélyeztetettség megszüntetése. Hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermekek sorsának alakulását óvodapedagógusai folyamatosan figyelemmel kísérik.

Fontosnak tartják a szülőkkel való bizalmas kapcsolat kiépítését, melyet segíti a szülők bevonása az intézmény életébe a közös programokon való részvétellel. A BTMN-es, SNI-s gyermekek megfelelő fejlődéséhez különböző szakemberek segítségét vehetik igénybe, az óvodában gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus és gyógytornász foglalkozik az ellátásra szoruló gyermekekkel. A gyermekvédelmi feladatok hatékony megoldásához különösen jó kapcsolatot ápolnak a Család- és Gyermekjóléti intézménnyel, a védőnőkkel, a házi gyermekorvosokkal, valamint a kapcsolódó tevékenységet végző hatóságokkal.

A **Komáromi Szivárvány Óvoda** nevelési programjának szerves részét képezik a gyermekvédelmi jellegű és családokat segítő prevenciós feladatok. A gyermek fejlődése érdekében kiemelten fontosnak tartják, hogy a szülőkkel együttműködve oldják meg az esetleges problémákat.

A rászoruló családok részére karácsonykor játék és ruhaadományokat gyűjtöttek intézményen belül, melyet a gyermekvédelmi felelős osztott ki. A Vöröskereszt jóvoltából 13 családnak tudtak karácsonyra élelmiszersomagot biztosítani, és ugyancsak a Vöröskereszt könyvcsomaggal lepte meg az óvodát. A városi prevenciós programban és az úszásoktatásban is aktívan részt vesznek.

A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel nagyon jó kapcsolatról számolnak be, szívesen veszik az óvodai szociális segítő munkáját.

A **Komáromi Szőnyi Színes Óvoda** továbbra is segíti a szociálisan hátrányos helyzetű családokat, figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését. Szülői és dolgozói felajánlások segítségével folyamatosan ellátják a rászoruló gyermekek családját használt ruhaneműkkel, játékeszközökkel, valamint a háztartásban feleslegessé vált tárgyakkal, eszközökkel. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Vöröskereszt élelmiszeradományokkal segítette az óvodába járó rászoruló gyermekek családjait.

Pedagógiai programjuk az egészségvédelemre, valamint a környezeti nevelésre épül, ily módon a gyermekek teljes óvodai életét áthatja e területen a prevenciós jelleg. Az elmúlt tanévben is szerveztek egészségprevenciós napot minden csoportban, ennek keretében a gyerekek egészséges ételeket készítettek az óvónők segítségével, a szülők tájékoztatást kaptak a helyes táplálkozási szokásokkal kapcsolatosan. A gyermekek rendszeres védőnői szűrővizsgálata a múlt évben védőnői státuszhiány miatt nem valósult meg. Fogászati szűrést is szerveztek a gyermekek számára.

A városi szervezésű egészségprevenciós-hét, valamint az ingyenes úszásoktatás a nagycsoportos gyerekek részére továbbra is eredményesen működik. Az intézmény Zöld Óvodaként szinte napi szinten foglalkozik a környezetvédelemmel játékos tevékenységek keretében, mellyel a gyermekek és szüleik környezettudatos szemléletét igyekeznek kialakítani. Az elmúlt évben is jól működött a Kemence Egyesülettel közösen létrehozott Színes kert projekt, amely erősíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását.

Jó kapcsolatot ápolnak a szülőkkel, rendszeresen meghívjuk őket egyes rendezvényeinkre, ezzel is erősítve az összetartozás érzését. Szükségesnek tartják az év eleji családlátogatásokat, melyeken betekintést nyerhetnek a gyermekek otthoni környezetébe, és szükség esetén óvodapedagógusai tanácsokkal látják el a szülőket a gyermekneveléssel kapcsolatban. Előre egyeztetett időpontban munkaidőn túl is a szülők rendelkezésére állnak az óvónők.

Gyermekeik fejlesztőpedagógusi és logopédiai ellátása az elmúlt nevelési évben is kiemelkedőnek értékelik, de heti rendszerességgel szükségesnek éreznék óvodapszichológus jelenlétét is az intézményben. A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel kapcsolatukat alapvetően jónak és elegendőnek ítélik.

A **Szent Imre Római Katolikus Általános Iskola és Óvoda** tájékoztatásának összefoglalója az „Iskolák” címszó alatt található.

A **Komáromi Tóparti Óvodától** kapott tájékoztatás szerint az óvodában a nevelési folyamatot a gyermekvédelmi szemlélet, a gyermekek jogainak érvényesülése, a gyermekek mindenek felett álló érdeke szempontjából tervezik és szervezik. Igyekeznek a gyermekek családban történő nevelését kiegészíteni, a gyermek szocializációját támogatni, egészséges személyiségfejlődésüket elősegíteni. Kiemelt prevenciós feladatuk az egyéni esetek kezelése, a befogadás és az elfogadás. Az esetlegesen felmerülő nehézségeket kellő körültekintéssel gondozzák, támogatják az óvoda és a szülők közötti folyamatos információcserét és együttműködést, az óvoda közösségi programjain megfelelő keretek között a szülők is részt vesznek.

A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel való kapcsolatukat jónak értékelik, véleményük szerint az óvodai szociális segítő tevékenység keretében a feladatot ellátó szakembernek az óvodával való együttműködése pontos, precíz.

5. 5. 2. Iskolák

Az **iskolák** zömében egy pedagógus látja el a gyermekvédelmi teendőket. A gyermekvédelmi felelősök munkája a tanév elején összeállított munkaterv alapján 3 fő területre tejed ki: a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére. Az iskolákban tanévkezdéskor az osztályfőnökök segítségével felméri a gyermekek szociális helyzetét, és a tanév során figyelemmel kísérik az esetleges változásokat. Az osztályfőnökök és gyermekvédelmi felelősök között folyamatos a kapcsolattartás és egymás tájékoztatása. A szülőket is tájékoztatják, hol kérhetnek segítséget, hová, kihez fordulhatnak problémáikkal. Az iskolák pedagógiai programjában általában szerepel az egészségnevelés, az alkohol- és kábítószerfogyasztás megelőzése, mellyel osztályfőnöki órák keretében is foglalkoznak. Az iskolák mindegyike részt vesz a városi prevenciós programban.

A városban működő **általános iskolák** közül a Család- és Gyermekjóléti Intézmény megkeresésére érkezett tájékoztatókat az alábbiakban foglaljuk össze:

A **Bozsik József Általános Iskolában** két pedagógus, egy alsó tagozatos és egy felső tagozatos látja el a gyermekvédelmi teendőket. Tanévkezdéskor felméri a gyermekek szociális helyzetét, aktualizálják a HH, HHH és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók névsorát, és a tanév során figyelemmel kísérik a változásokat. Az összes tanulóval részt vettek 2019-ben is a városi prevenciós programban.

Kölcsönös a kapcsolatuk a gyermekorvosokkal és védőnőkkel. Jó az együttműködés a Máltai Szeretetszolgálat helyi szervezetével is, tőlük karácsony előtt 30 tanuló családja kapott tartósélelmiszer-csomagot. A Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel együttműködő kapcsolatról számolnak be. Problémaként említik, hogy a rendszeres gyermekvédelmi támogatás megszűnésének időpontját nekik is figyelemmel kell kísérniük, mert előfordult, hogy ennek megszűnésekor a szülő nem intézkedett, és a gyermek nem kapott meleg ételt. Tapasztalatuk szerint egyre nagyobb lenne a szükség gyermekpszichológusra.

A **Feszty Árpád Általános Iskolában** kiemelt feladatnak tartják a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megsegítését, lemorzsolódásuk csökkentését, a családok támogatását. Odafigyelnek a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők fejlesztésére, differenciált foglalkoztatására, felzárkóztatására. Alkalmazzák a Komplex Instruktív Programot, ezzel is őket segítve. Iskolapszichológusuk munkája nagyban hozzájárul a gyermekek és szülők lelki egészségéhez, az iskolai védőnő prevenciós tevékenysége pedig tanulóik testi egészségét védi.

Decemberben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat 50 db élelmiszer-csomagot ajánlott fel az iskola tanulóinak és dolgozóinak, melyeket eljuttattak a rászorultaknak. A Vöröskereszt 10 adománycsomagja is a nehezebb sorsú családokhoz került.

A **Komáromi Petőfi Sándor Általános Iskolában** a városi iskolákhoz hasonlóan folyik a helyi Kincset ér prevenciós program. Problémaként jelezték a pedagógushiányt, valamint azt, hogy komoly

szakemberháttér hiányzik az iskolák mögül, iskolapszichológusra, a város megfelelő intézményében szabad kapacitással bíró gyermekpszichológusra, szabadidő-szervezőre, speciális végzettségű gyógypedagógusokra, logopédusokra lenne szükség. A pedagógusok leterheltsége nem teszi lehetővé további feladatok ellátását (pl. a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős pótlék és munkaidő-kedvezmény nélkül látja el feladatát kötelező tanóráin, iskolai programokon, eseti helyettesítéseken felül). Problémát jelent továbbá, hogy a tanulók intézményben töltött ideje több, egyéb nem szakszerű oktatással - neveléssel töltött programmal nem terhelhető anélkül, hogy ez a tanulmányi teljesítmény kárára ne válna.

A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel a kapcsolatukat jónak értékelik, az iskolai szociális segítők a tanulószobai foglalkozás keretében foglalkoztak a gyerekekkel.

A **Koppánymonostori Általános Iskolában** továbbra is zajlik az ENABLE nevű iskolai bántalmazáshoz kapcsolódó program, melyet Folcz Melinda vezet és juttat el minden osztályhoz. A tapasztalatok jók a foglalkozásokat a diákok szeretik és aktívan közreműködnek azokon. A jelzőrendszeri tagok közül a koppánymonostori lakásotthonnal a kapcsolatuk jónak mondható.

A megyei fenntartású **Komárom-Esztergom Megyei Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium Móra Ferenc Tagintézményébe** járó gyerekek általában a társadalom alsóbb rétegeiből kerülnek ki, szűkös anyagi körülmények közül, kulturálisan és szociálisan is ingerszegény környezetből. Kevés a kvalifikáltabb szülő, család. Ennek ellenére kevés kivételtől eltekintve igyekeznek gyermeküknek biztosítani a megfelelő ruházatot, ételt, iskolai felszerelést. A pedagógusoknak a szülőkkel rendszeres, napi szintű a kapcsolatuk és a gyerekek is bátran elmondják gondolataikat, így az adódó problémákat meg tudják beszélni, illetve időben kezelni.

Részt vesznek a városi „Kincset ér” prevenciós programban, illetve nagyon fontos az egészséges életmód és a szexuális nevelés témakör, melyeket az osztályfőnöki és természetismeret tantárgyakba építettek be.

Az anyagi problémákkal küzdő gyermekek családjait a pedagógusok ruhaadományokkal segítik. Hagyományosan jó kapcsolatot ápolnak a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Komáromi Csoportjával, a rászoruló családok élelmiszersomagban, játékokban részesültek karácsony előtt, illetve karácsonyi ajándékot kaptak a tatai Kristály Hoteltől is.

Nagyon jó a kapcsolatuk a védőnővel és a házi gyermekorvosokkal. Kapcsolatban állnak még az állami gondoskodásban lévő gyerekek gyámjaival, a lakásotthonok nevelőivel, a többi általános iskolával és a Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel, de utóbbival a rendszeres esetmegbeszélések megszűntével a kapcsolat lazább. Évek óta fennálló igényük az iskolapszichológus vagy a pszichológiai tanácsadás.

A **Szent Imre Római Katolikus Általános Iskolában** a gyermeklétszám 190 fő. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat továbbra is valamennyi pedagógus, de kiemelten az osztályfőnökök látják el, közreműködnek a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai közül elsődleges probléma a magatartászavar, a gyermeknevelési, és a család életviteléből adódó probléma. A családon belüli konfliktusos esetek száma növekszik, egyre kevésbé toleránsak a szülők, ingerlékenyek, feszültségeiket nem tudják kezelni. Gyakorta jellemző problémakezelési mód a családokban, szülőknél az agresszió, a gyermekek lelki és sajnos fizikai bántalmazása. Egyre több a nehéz sorsú gyermek, ennek ellenére a hátrányos helyzetű gyermekek száma a jogszabály változása és a szülők ügyintézési hanyagsága miatt folyamatosan csökken.

A szülők értékrendje nagyon megváltozott az elmúlt évekhez képest, néhányuk a két fél meghallgatása nélkül, csak a gyermek elmondása alapján véleményez egy-egy problémát, gyermeke mellé állva a pedagógust hibáztatja. Vannak olyan normák és értékek, amelyek közvetítésére az iskolai közeg nem alkalmas. Így pl. a toleranciakészség, a másokhoz való alkalmazkodás képessége, szülők és gyermekek kölcsönös tisztelete, az alapvető illemszabályok és szociális készségek megtanulása, amelyet sok család nem „tanít” meg a gyermekének. Ennek hiánya a gyermek iskolai jelenlétében, viselkedésében, sokszor küllemében is megnyilvánul.

Ha valamelyik gyermekkel kapcsolatban probléma merül fel, az osztályfőnök felveszi a kapcsolatot a szülővel, majd a szülő, az osztályfőnök és az igazgató részvételével személyes találkozó keretében próbálnak közös megoldást keresni a problémára. Ha szükséges, családlátogatások alkalmával

felmérik a gyermekek otthoni környezetét, szociális hátterüket. A tapasztalatuk az, hogy a szülők és a gyermekek is nyitottabbak a saját, személyes környezetükben, így közvetlenebb módon tudják megbeszélni a problémákat. Amennyiben nem látnak változást, felveszik a kapcsolatot a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel. Munkájuk eredményessége érdekében szoros és jó kapcsolatot építettek ki az iskolaorvossal, a védőnővel, a fejlesztőpedagógussal és a rendőrséggel is.

A városban működő **középiskolák** közül megkeresésünkre négy intézménytől érkezett tájékoztató 2019. évi gyermekvédelmi tevékenységét illetően.

A **Kempelen Farkas Képesség és Tehetségfejlesztő Alapítványi Gimnázium, Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium** tájékoztatása szerint szükség esetén tájékoztatják vagy felveszik a kapcsolatot a megfelelő szervekkel. A problémás diákokra nagy hangsúlyt fektetnek, a szülőkkel együttműködve próbálják a tanulókat a helyes irányba terelni. Az intézményvezető és a tanári kar számára nagyon fontos feladat a segítség, a támogatás. A pedagógusok segítséget nyújtanak a szülőknek fogadó órák, szülői értekezletek alkalmával, de megbeszélte időpontban is szívesen a szülők rendelkezésére állnak. Az osztályfőnökök és gyermekvédelmi felelős között folyamatos a kapcsolattartás és egymás tájékoztatása. A gyermekvédelmi feladatok hatékony megoldásához különösen jó kapcsolatot ápolnak a Család- és Gyermekjóléti intézménnyel, a védőnővel, a háziorvossal, valamint a kapcsolódó tevékenységet végző hatóságokkal. A Család- és Gyermekjóléti Intézménnyel való együttműködésükkel kapcsolatban külön említik az óvodai és iskolai segítséget, melynek keretében az iskolai szociális segítők a kollégium diákjainak főként csoportépítő, önismereti játékokat és kommunikációs feladatokat tartalmazó foglalkozásokat tartanak.

A város rendezvényein tanulók rendszeresen részt vesznek, és nagy örömmel kapcsolódnak be a Máltai Szeretetszolgálat „Adni öröm” adománygyűjtő mozgalmába is.

Tapasztalatuk szerint egyre nagyobb problémát jelent a tanulók nem megfelelő magatartása, az agresszív viselkedés, a mobiltelefonfüggőség, a dohányzás is.

A **Komáromi Jókai Mór Gimnázium** diákjainak családi háttere többségüket tekintve átlagosnak, illetve jónak tekinthető, aktuális, megoldatlan gyermekvédelmi jellegű problémáik nincsenek.

A család- és gyermekjóléti szolgálatokkal megfelelőnek ítélik az együttműködést, az iskolai szociális segítséget hatékonynak tartjuk az osztályközösségi problémák kezelésében, a közösségfejlesztésben. Az iskolai szociális segítők részt vettek az iskola tantestületi minőségfejlesztési tréningjén is. A diákok önismereti, problémamegoldó és szociális kompetenciáinak fejlesztését elősegítő foglalkozások szervezésében szívesen vennék a további együttműködést, illetve a családi életre neveléssel kapcsolatos előadások, programok, interaktív kiállítások lennének szükségesek.

A **TSZC Alapy Gáspár Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájában** a korábbiakhoz hasonlóan a tanulók különféle prevenciók előadásokon vettek részt, melyeket szakemberek tartottak a „Kincset ér” program keretén belül.

Az elmúlt évben is ugyanazokkal a nehézségekkel találkoztak, mint korábban. A tanulók gyakran fegyelmezetlenek, állandó magatartási gondokkal küzdenek. A lázadó viselkedés mögött szinte minden esetben a tanulókat közvetlenül érintő figyelemhiány áll, mely elsősorban a diákok hátrányos helyzetével hozható összefüggésbe. Az iskolában magas a veszélyeztetett tanulók száma, előfordul, hogy verbálisan és fizikálisan is bántalmazzzák egymást. Ilyenkor a házirend betartására kötelezik a tanulókat, amennyiben ez nem sikerül, fegyelmi intézkedésekkel kezelik a helyzetet. Az iskolánkban történő dohányzást továbbra sem tekintik megoldottnak.

Szívesen vennék, ha munkájukat segítenék a közterület-fenntartó vagy a rendőrség munkatársai, hiszen jelenlétükkel visszatartanák a tanulókat attól, hogy az iskola területén dohányozzanak. Az iskolában továbbra is működik az Iskolai Büntmegelőzési Program. A rendőrség munkatársai a diszkóbaesetek, a drog és az alkohol káros hatásai témákban tartottak előadásokat. Az illetékes szakemberekkel az iskola ifjúságvédelmi felelőse személyesen vagy telefonon, heti rendszerességgel tart megbeszéléseket. Iskolapszichológusunk továbbra sincs. Véleményük szerint a pedagógus személyes jelenlétével, következetes hozzáállásával és határozott fellépésével kiküszöbölheti és megelőzheti az eseti

konfliktusokat. Mindemellett megértő és problémamegoldó tanári hozzáállással, személyes beszélgetésekkel, továbbá kiscsoportos foglalkozásokkal sokat segíthetnek tanulóik viselkedésén. A Család- és Gyermekekből Intézmény munkatársaival – különösen az óvodai-iskolai szociális segítővel való hatékony együttműködésről számolnak be.

A **TSZC Kultsár István Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájában** az osztályfőnöki órákon az osztályfőnökök irányított beszélgetéseket kezdeményeztek az egészségről, az alkohorról, drogokról. Ez a teljes tanulói létszámot érintette. Minden évben rendeznek családi sportnapot, amelynek témája a sport, egészséges életmód és táplálkozás, és amelyre tanulóikon kívül családtagjaik, barátaik, ismerőseik is ellátogathatnak. Az iskolai védőnő a szexualitásról, fogamzásgátlásról tartott előadásokat az egyes osztályokban, illetve egyéni beszélgetésekkel segítette a diákokat az aktuális problémáik megoldásában.

Részt vesznek a városi „Kincset ér” prevenciós programban, amelynek keretében előadásokat tartottak az iskolában.

Az ifjúságvédelemmel kapcsolatosan elsődleges feladat a megelőzés, prevenció. Ennek keretében a jogszabályoknak megfelelően kiemelt figyelmet kapnak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek. A jogszabályi változásokat követően viszont a statisztika nem tükrözi a valóban hátrányos helyzetű gyermekek számát, mert a szülők/gondviselők nem keresik fel a helyi önkormányzatot a törvényi feltételek fennállásakor sem, így határozatban sem kerül megállapításra a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet. Megoldatlan gyermekvédelmi jellegű problémáik nincsenek, amennyiben a problémák meghaladják a kompetenciájukat, segítséget kérnek az illetékes személytől, szervtől (családsegítő szolgálat, iskolarendőr, iskolaorvos, gyámhatóság stb.), amelyekkel jó a kapcsolatuk. Az „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése a Komáromi járásban” c. pályázat együttműködő partnereként az iskolai szociális segítést hasznosnak és hatékonyan tartják. Tapasztalatuk szerint az iskolai szociális segítő munkája segítséget jelent az alsóbb évfolyamok, kiemelten a 9. évfolyamosok közösségépítésében. Az iskolai szociális segítő itt játékos formában segíti egymás megismerését, elfogadását és az egyéni önismereti munkát, melynek hatására az osztályközösségek gyorsabban és harmonikusabban épülnek ki.

5. 5. 3. Komáromi Kollégium

A **Komáromi Kollégium** a teljes naptári év tekintetében 51-53 fő közötti létszámban a megye különböző településén állandó lakóhellyel rendelkező, tanköteles és nem tanköteles középiskolai tanulóknak – akik 5 komáromi és 1 tatai középiskolában tanulnak – nyújt ingyenes kollégiumi elhelyezést, amely keretében kollégiumi nevelés-oktatás folyik az intézményben, valamint egyéni igény alapján napi háromszori étkezést biztosít a Kölyök Kft.

A kollégiumi étkezést igénylő diákok létszáma a 2018-as évben tapasztalható drasztikus csökkenéshez képest a 2019/2020-as tanévben a korábbi 10%-ról 30%-ra nőtt az új belépő diákjaiknak köszönhetően, de még így is csak a létszámuk harmada veszi igénybe a szolgáltatást, ami igen komoly gondokat okoz intézményük számára. Diákjaik nagy többsége otthonról hozott ételt eszik, vagy a kimenő napokon a kereskedelmi egységekben vásárolt, gyakran egészségtelen ételeket fogyasztják. A problémát úgy próbálják feloldani, hogy a tankerület által engedélyezett teakonyha kialakításával, új villanytűzhely, hűtőgép és mikrohullámú sütő megvásárlásával főzési lehetőséget biztosítanak diákjaik számára, azonban ez sem oldja meg a gondot teljes mértékben. A hivatalos étkezést igénylők között 6 fő rendelkezik rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, vagy többgyermekes családból jött, 1 fő pedig nevelésbe vett tanuló.

Az 59/2013. (VIII.9.) EMMI rendelet, a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának 2.§ 9. pontjában meghatározottak szerint az intézményben heti rendszerességgel kötelező csoportfoglalkozásokat tartanak, aminek keretében nagy hangsúlyt fektetnek a harmonikus családi életre nevelésre és a bűnmegelőzésre. Ezek előadások, filmvetítések és problémamegoldó beszélgetések formájában zajlottak a csoportvezetők irányításával, így többé-kevésbé átfogó képet kaptak a kollégisták családi hátteréről és kisebb-nagyobb problémáiról. A munkát nagyban segítette a tanév elején kapott új digitális tábla használata.

A tájékoztatás szerint a Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény által az iskolai szociális segítség keretén belül több program is megvalósult 2019-ben, amelyeket beillesztettek a nevelési-oktatási alapprogramjukba. Örömmel vették, hogy a 2018/2019-es tanévben az iskolai szociális segítő kéthetente felkeresi az intézményt, és a rendezvényeiknek is gyakori résztvevője lett. Diákjaik mindig nagyon várják a foglalkozásait. A kollégium megfelelőnek tartja az együttműködést a térség összes család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézményével.

5. 6. Komáromi Rendőrkapitányság

5. 6. 1. A komáromi fiatalkorú bűnelkövetők és szabálysértést elkövetők száma 2019. évben és a bűnelkövetővé válás okai

Komárom területén 2019. évben 10 db, fiatalkorú által elkövetett bűncselekmény, ebből 4 lopás, 2 kábítószerrel való visszaélés, 1-1 garázdaság, testi sértés és közfeladatot ellátó személy elleni erőszak történt, valamint 1db közúti baleset okozása történt. A szabálysértések száma Komáromban 2019-ben 6 volt, ebből 5 esetben lopás, 1 esetben szándékos rongálás történt.

5. 6. 2. Jellemző problémák és azok gyakorisága a gyermekkorúak körében

2019. évben gyermekkorú bűnelkövető a kapitányság illetékességi területén nem volt, szabálysértési eljárás két esetben indult. Egy gyermekkorú személy kukákat gyűjtött fel 27.000-Ft kárértékben. Az elkövetői gyermekkor miatt a feljelentés elutasításra került. Egy szintén gyerekkorú szlovák állampolgár ellen indult eljárás 15.176-Ft értékű élelmiszerlopás miatt.

5. 6. 3. Jellemző problémák a fiatalkorúak körében

A fiatalkorú elkövetők esetében legjellemzőbbek a kábítószerrel visszaélés, vagyon elleni bűncselekmények, garázdaság, testi sértés. A bűncselekmények elkövetésének fő helyszíne az iskola és annak területe, a közvetlen lakókörnyezet, közterület és a szórakozóhelyek környéke.

A fiatalkorúaknál a visszaélés kábítószerrel cselekmények a korábbi évekhez hasonlóan főként a megszerzésre irányultak. Az elkövetés oksági tényezőiként továbbra is a rossz baráti társaság, a családi környezet, a nem megfelelő érték és normarendszer szerepel. A vagyon elleni bűncselekményeknél továbbra is az alkalmi lopás a fő módszer. Ezen bűncselekmények elkövetésénél nem elhanyagolható a kortársak szerepe, gyakran egymással összebeszélve, közösen követik el a bűncselekményt. Sok esetben a fiatalok olyan tárgyakra vágynak, amelyekkel a legtöbb társuk már rendelkezik, vagy amelyet a reklámokban látnak. Az ügyekben szereplő eltulajdonított tárgyak többsége műszaki cikk, édesség. A garázdaság bűncselekmények esetében a nyilvános helyen személy elleni erőszakkal elkövetett módszerek vannak legnagyobb számban. Testi sértéseknél a fizikai bántalmazásoké a főszerep, mely egyértelműen az agressziót jelzi. Rongálásoknál a motiválatlan garázda jellegű módszerekkel találkozunk (pl. tárgyak szétrúgása, ütése).

A bűnelkövető fiatalok általában azok a fiatalok, akikkel az iskolában is folyamatos problémák vannak, osztályismétlők, iskolakerülők, tanulási nehézségekkel küzdők. A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a gyermekotthonokban élő fiatalok körében jelentkeznek túlnyomó részben a deviáns viselkedések.

5. 6. 4. A családon belüli erőszak, bántalmazások, távoltartások adatai, tapasztalatai

Házasság, ifjúság, nemi erkölcs elleni bűncselekmény miatt 2018. évben 31, 2019. évben pedig 21 nyomozás került elrendelésre. 2019. évben a nyomozások túlnyomó többsége vagyon elleni bűncselekmények elkövetése miatt került elrendelésre.

Gyermektartás elmulasztása miatt 10 ügy volt folyamatban 2019. évben. Ez nem tipikus családon belüli erőszak, de az intézkedés ezen kategóriába sorolja. Ezeknek az ügyeknek közös jellemzője, hogy a

volt házastárs, élettárs nem fizeti a tartásdíjat. A legtöbb esetben megállapítható volt, hogy a kötelezett anyagi helyzeténél fogva képes lenne a megállapított tartásdíj fizetésére, de bosszúvágy által vezérelve nem tett eleget kötelezettségének.

A családon belül zajló erőszakos cselekmények esetében rendkívül nagy arányú a látencia. Ezt a négy fal közötti elkövetés, a történések helyszíne, az elkövető és az áldozat közötti meglévő érzelmi vagy éppen „félelmi” viszony, valamint a társadalom általi negatív megítéléstől való félelem együttesen vagy külön-külön okozza. 2019. évben - a korábbi évekhez hasonlóan - megállapítható, hogy a családon belüli erőszakos jogsértések közül jellemzőek az erőszakkal elkövetett élet és testi épség elleni cselekmények voltak (könnyű testi sértés, zaklatás).

A családon belüli erőszak kategóriájába sorolt deliktumok legnagyobb része zaklatás. A bűncselekmény elkövetési módszere több esetben telefonon, sms-ben történő élet vagy testi épség elleni fenyegetés alkalmazása. Előfordult, hogy a zaklatás bűncselekmény miatt tett feljelentést később a feljelentő vissza akarta vonni, mert időközben a hozzátartozójával kibékült. Az esetek egy részének pszichológiai hátterében a férfi birtoklási vágya áll, amelynek célja az elvesztett társ visszaszerzése, vagy ha ez nem várható, akkor az életének a megkeserítése. A másik jellemző bűncselekmény a testi sértés. Ezek általában könnyű testi sértések, ahol az elkövető és a sértett ismerik egymást. Jellemzően fokozott veszélyhelyzetet jelent az érintett felek válási időszaka, növelve azt, ha a válás után közös lakásban kénytelenek lakni továbbra is. Elkövetői oldalról az ittasság mellett, agresszív viselkedéssel, erőszakkal átszőtt állandósult életformával lehet találkozni.

A családon belüli erőszak körében elkövetett bűncselekmények sértetti oldalát vizsgálva kitűnik, hogy 2019. évben továbbra is meghatározó a felnőtt korúak magas aránya, ezt követi a gyermekkorú sértettek aránya, a fiatalkorúak, majd az időskorúak aránya. A 60 évnél idősebb sértettek aránylag alacsonyabb számban jelennek meg, az őket érintő cselekmények elkövetői általában leszármazottjaik köréből kerül ki.

A családon belüli erőszak körébe tartozó személy elleni cselekmény miatt beérkező bejelentésekre azonnali intézkedés történik, melyre leggyakrabban a körzeti megbízotti, illetve a járőri állomány reagál. Az intézkedés kérése legtöbbször az esti, késő délutáni órákban történik, általában telefonon, elsősorban a sértett vagy a szomszédok részéről. Az egyes családoknál rendszeres, visszatérő intézkedésekről lehet beszélni, folyamatos jellegű erőszakról van szó, ami általában a felek italozó életmódjára vezethető vissza és ismétlődése a segélyezési vagy más pénzkifizetési időszakokra korlátozódik. Az indulati cselekményeknél gyakran a kellő felvilágosítás megadása is elegendő, további intézkedésre nincs szükség.

A családon belüli erőszak kategóriájába tartozó nyomozások vizsgálatával kapcsolatos eljárási szabályokat a bünygyi állomány elsajátította és azokat folyamatosan alkalmazza. E bűncselekmények vonatkozásában a felderítés, a nyomozás sokszor nehézségekbe ütközik. Több esetben a hatóságoknak tudomásukra sem jut a cselekmény, vagy ha tudnak is róla, akkor a sértett meggondolja magát, és már nem akarja az eljárás lefolytatását. Ez köszönhető annak is, hogy az áldozat kibékül az elkövetővel, vagy a köztük lévő „függőségi viszony” miatt nem meri megtenni a lépéseket a felelősségre vonásának irányában. A megfélemlítés, a félelem szerepe is jelentős, sőt előfordul olyan is, amikor az áldozat nem akarja kitergetni magánéletét idegenek előtt. A családon belül történt erőszakos ügyek felderítése, nyomozása, vizsgálata során nagy körültekintéssel járnak el. Kiemelt szempontként kezeljük, hogy az ilyen cselekménnyel érintett sértettek az eljárás során ne szenvedjenek el további érzelmi, erkölcsi sérülést, ne váljanak „másodlagos áldozattá”. A kapitányságon ezen esetek vizsgálatát bünygyi nyomozók - előadók - végzik. Az áldozatok az első kihallgatás alkalmával tájékoztatást kapnak jogaikról, kötelességeikről, felvilágosításban részesülnek az áldozatvédelem, a kárenyhítés lehetőségéről, a segítő szervezetek elérhetőségeiről.

5. 6. 5. Bűnmegelőzési tapasztalatok

A bűnmegelőzési tevékenység egyik fontos feladata továbbra is a veszélyeztetett gyermek- és fiatalkorúak feltérképezése és a gyámügyi szervezetekkel történő kapcsolattartás volt.

A helyi és területi szerveknek a családon belüli erőszak megelőzésére irányuló primer tevékenysége elsősorban bűnmegelőzési iskolai programokban kapott fontos szerepet. 2018. évben is folytatódott az „Iskola rendőre” program.

5. 6. 6. Gyermekvédelmi tapasztalatok

A kiskorúak eltűnésével kapcsolatban minden esetben vizsgálat alá kerül, hogy távozásuk oka összefüggésbe hozható-e családon belüli erőszakkal. Az intézeti szökések hátterében legtöbbször a kalandvágy, valamint a kötöttségek, szabályok alóli kibúvás szerepel meghatározó okként. Ezekben az esetekben jellemző, hogy a gyermek gyakran visszaszökik a családjához, oda, ahonnan családi problémák miatt került kiemelésre.

A családon belüli erőszak megelőzéséhez szükséges társadalmi figyelem felkeltésében alapvető szerepe van a médiának, hiszen probléma orientált műsorokkal el lehet juttatni a megfelelő célcsoportokhoz a szükséges információkat. Fontos a társadalom érzékenysége alapozni, elérni a segítségnyújtás természetessé válását, a szakemberek megfelelő hozzáállását, rendszeressé tenni a konfliktus feloldó, agressziókezeléssel kapcsolatos továbbképzéseket.

A közrendvédelmi és bűnügyi állomány együttműködve törekszik arra, hogy a családon belüli erőszak kategóriájába tartozó esetek, illetve ezek látenciája csökkenjen, a kiemelt jelentőségű bűnmegelőző tevékenység fokozottan érvényesüljön.

A körzeti megbízotti állomány folyamatosan végzi az érintett, veszélyeztetett családok figyelemmel kísérését. A konfliktussal terhelt családokat visszatérően ellenőrizték, ahol veszélyeztetettséget tapasztaltak, ott a gyermekjóléti szolgálat felé - a kiskorú védelme érdekében - jelzéssel éltek.

Az esetmegbeszélések a bűnügyi és közrendvédelmi állomány tagjai között folyamatosak.

5. 6. 7. Az ideiglenes megelőző távoltartás rendőrségi feladatainak tapasztalatai (gyakorlat, tapasztalatok, elrendelések száma) 2018. évben

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény (Hktv.) 2009.01.01. napjától hatályos. A Hktv. szabályozása kétirányú, ugyanis az ideiglenes megelőző távoltartás elrendelése egy tisztán közigazgatási eljárás keretében - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban Ket.) alapján a Hktv. eltéréseinek figyelembevételével - zajlik a rendőrség hatáskörébe rendelve, megelőző távoltartás, pedig a helyi bíróságok hatáskörébe rendelt nem peres eljárás, amely kérelemre, vagy a rendőrség kezdeményezésére (hivatalból) indulhat meg.

2019-ben sem a Rendészeti Osztály, sem pedig a Bűnügyi Osztály nem foganatosított ideiglenes megelőző távoltartást.

5. 6. 8. Kiskorú veszélyeztetése ügytípusok, adatai, tapasztalatai

Kiskorú veszélyeztetése miatt 3 eljárás indult 2019. évben a Komáromi Rendőrkapitányságon. Két eljárás megszüntetésre került bűncselekmény hiányában, egy eljárás áttételre került KEMRFK Bűnügyi Osztályára.

A Komáromi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztálya 9 esetben komáromi, 5 esetben ácsi, 1 esetben csémi, 3 esetben mocsai, 1 esetben bábolnai lakos gyermekkorú személy miatt tett jelzést az illetékes gyermekjóléti szolgálatok felé kiskorú veszélyeztetettsége miatt. Ezekben az esetekben a szülők közötti agresszió, konfliktus, illetve lopás adott okot a jelzésre.

5. 6. 9. Tapasztalatok a Komáromi Rendőrkapitányság illetékességi területén élő gyermek- és fiatalkorúak droghasználatával kapcsolatban

Gyermekkorú drogterjesztő és droghasználó nem volt a kapitányság illetékességi területén 2019. évben.

A kábítószeres fogyasztása a fiatalkorúak körében az előző évhez képest stagnálást mutat. Számos fiatal szinte minden utcasarkon, minden szórakozóhelyen és minden iskolában csábít az ajánlat. A legnagyobb problémát az okozza, hogy sokféle ellenőrizetlen kábítószerhez és pszichoaktív anyaghoz hozzájutnak a fiatalok (személyesen, interneten keresztül).

A designer drog vagy új pszichoaktív szer kifejezést azokra a szerekre használják, melyek molekuláris szerkezetükben illegális drogokra hasonlítanak, így azokhoz hasonló hatást idéznek elő. Mivel azonban kémiai szerkezetük a kábítószer-listákon szereplő anyagoktól kissé eltér (tehát nem szerepelnek a tiltólistákon), ezért ellenőrzés alá vonásáig jogi következmények nélkül terjeszthetők, forgalmazásuk és használatuk nem illegális. Ezek általában (fél)szintetikus pszichoaktív szerek. Az ilyen típusú pszichoaktív szerek észlelt száma folyamatosan emelkedik, míg kezdetben ezek hallucinogén jellegűek voltak, addigra napjainkban egyre több szintetikus kannabinoid jelent meg, mostanra egyértelmű a stimuláns szerek dominanciája. Vannak "legal high" vagyis "legális hangulatjavító" szerek is. Ezek többnyire ismeretlen összetételű növények, olykor illatosítók, füstölők, porok, tabletták. Többféle módon is használják őket: elszívják, felszippanjták, lenyelik. Azért is különösen veszélyesek, mert a szerek kémiai összetétele ismeretlen és változó, nem tudni pontosan mit tartalmaznak. Az emberi szervezetre, pszichére gyakorolt hatásuk, valamint rövid-és hosszú távú kockázataik ismeretlenek.

A Komáromi Rendőrkapitányság illetékességi területén a legtöbb esetben rendőri igazoltatás alapján került fiatalkorú előállításra, majd vizelet mintavételre. A kipróbálás okai általában továbbra is a kíváncsiság, kortársak nyomása, motiválatlanság. Terjesztői magatartás nem fiatalkorúak esetében sem volt, minden esetben fogyasztói magatartás miatt indult eljárás. 2019. évben THC, amfetamin és metamfetamin fogyasztása fordult elő túlnyomó többségében a kábítószer-fogyasztók körében.

5. 6. 10. Kapcsolat a gyermekjóléti intézménnyel, javaslatok az együttműködéssel kapcsolatban

A gyermekjóléti intézményekkel kialakított kapcsolatuk jó, szükség esetén a családsegítő munkatársai felveszik az előadókka a kapcsolatot esetmegbeszélés céljából. A körzeti megbízottak rendszeresen tartják a kapcsolatot a területükhöz tartozó gyermekjóléti szolgálattal. A kapcsolattartás írásban és személyesen történik.

Komárom illetékességi területén a bűnmegelőzési tanácsadói feladatokat a Komáromi Rendőrkapitányság illetékességi területén lévő iskolákban a KEMRFK Bűnügyi Osztály Bűnmegelőzési Alosztály beosztottja, Székely Zoltán r. alezredes látja el (BM tel.: 21/24-19) minden hónap 1. kedden 12.00-15.00 óra között az Alapy Gáspár Szakközépiskolában.

A kapitányságon a bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatokat Sárdi Tímea r.tzls, a Komáromi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály járőrvezetője látja el (telefon: 06/34/541-024).

5. 7. Komáromi Járásbíróság

A Komáromi Járásbíróság tájékoztatása szerint fiatalkorú terhelt esetében 2019-ben 3 darab (és összesen 3 fő fiatalkorút érintő) büntető peres ügy érkezett, továbbá 11 darab és összesen 12 fő fiatalkorút érintő büntető peren kívüli ügy érkezett. A fentiek szerint érkezett büntetőügyek típusai: lopás vétsége és büntette, kábítószer birtoklásának vétsége, garázdaság vétsége, könnyű testi sértés vétsége, testi sértés büntette, ittas járművezetés vétsége.

2019-ben összességében kábítószerrel kapcsolatosan 9 darab büntető peres ügy érkezett, abban fiatalkorú terhelt nem szerepelt, ellenben egy darab ilyen tárgyú büntető peren kívüli ügyben igen. Összességében a 2019. évben csökkent a büntető ügyek érkezése, ezen belül a fiatalkorúakat érintő büntető ügy-érkezés is alacsonyabb a korábbiakhoz képest.

A polgári nemperes ügyeket illetően megállapítható, hogy 2019-ben családon belüli erőszak miatt 3 darab megelőző távoltartással kapcsolatos ügy indult, abból egy esetben sem került elrendelésre a távoltartás.

A polgári peres ügyekkel kapcsolatosan az rögzíthető, hogy 2019-ben olyan polgári ügy 4 darab indult, aminek kifejezetten és csak a kapcsolattartás rendezése volt a tárgya. Mindemellett egyéb tárgyú perek érintették a kiskorúak érdekeit, így a házasságfelbontással kapcsolatos ügyekben 54 esetben, szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása tárgyú ügyben 14 esetben, szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése tárgyú ügyben 58 esetben.

A Komáromi Járásbíróság a fiatalkorúakat érintően megelőző tevékenységet alapvetően továbbra is akként végez, hogy a „Nyitott Bíróság Program” keretében rendszeresen fogad iskolai osztályokat, akik

jellemzően osztályfőnöki óra keretében tárgyalást látogatnak, illetve pályaválasztási szakmai napokon – mind a bíróságon, mind az iskolákban – előadást hallgatnak. Emellett a bíróság a 2019. évben egy peres eljárásban élt közvetlen jelzéssel az illetékes rendőrkapitányság irányában, a peradatok alapján tapasztalt családon belüli erőszak veszélye miatt.

5. 8. Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Tatabányai Járási Hivatal Foglalkoztatási, Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Munkaügyi és Munkavédelmi Osztály

A munkaügyi hatóság megyei szinten 2019. évben 2.718 fő munkavállalót vont ellenőrzés alá, ebből szabálytalanul foglalkoztatott 2.022 fő volt. Szakügyintézőjük az ellenőrzések során a Komáromi járásban összesen 1 fő fiatal (16 éves) munkavállalót ellenőriztek munkavégzés közben. Foglalkoztatása a nyári iskolai szünet időtartama alatt a vendéglátás ágazatban, fagyaltárus munkakörben valósult meg. Bejelentése az adóhatóság felé az előírásoknak megfelelően teljesült. A Munkáltató a munkavállaló munkaidejével kapcsolatos adatokról nyilvántartást nem vezetett. A feltárt szabálytalanság megszüntetésére a munkáltatót határidő megállapításával kötelezték. Vizsgálataik során 15 év alatti munkavállalóval nem találkoztak. Gyermekmunkával kapcsolatban intézkedni nem kellett.

A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény – összhangban a gyermekmunka tilalmával kapcsolatos nemzetközi kötelezettségekre – külön kiemeli a gyermekmunka tilalmát. E jogsértésnek a munkaviszony létesítésével kapcsolatos abszolút életkori határ – tehát a 15. életév alatti foglalkoztatás – minősül. Amennyiben a 15. életévét már betöltött fiatal korú vonatkozásában kerül sor a jogsértés megállapítására – 15 évesnél már idősebb, de a 16. életévét még be nem töltött munkavállalót nem az iskolai szünet alatt foglalkoztatnak – nem gyermekmunka megállapítására kerül sor, hanem az általános életkori határ megsértésére. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében – jogellenes gyermekmunka, illetve egyéb veszélyeztetettség észlelése esetén – a jelzőrendszer tagjaként a hatóság a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően jár el. Hatóságuk a 2019. évben lefolytatott ellenőrzései során jogellenes gyermekmunkát nem tapasztalt, így gyermek veszélyeztetettsége miatt – a munkavállalói jogalanyisággal kapcsolatos életkori feltételekre vonatkozó jogsértéssel összefüggésben – a gyermekjóléti szolgálat felé jelzéssel nem kellett élni.

Azokat a munkaköröket, amelyekben a fiatal munkavállaló nem, vagy csak meghatározott munkafeltételek biztosítása esetén, illetve előzetes orvosi alkalmassági vizsgálat alapján foglalkoztatható, jogszabály határozza meg. A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 10/A. § (1) bekezdése alapján a rendelet 8. számú melléklete tartalmazza a fiatal korú munkaviszony keretében történő foglalkoztatását tiltó vagy feltételekkel megengedő megterhelések listáját. Ugyanezen rendelet 9/A. számú melléklete tartalmazza azon munkakörülmények felsorolását, amelyek fennállása esetén a fiatal korú foglalkoztatásához az alkalmassági vizsgálat keretében elvégzett kockázatbecslés szükséges. A munkáltatónak/szakképzési intézménynek tájékoztatást kell nyújtani az iskoláskorú fiatalok szüleinek vagy nevelőinek a kockázatbecslés/elemzés eredményeiről és a kockázatok kiküszöbölését szolgáló rendelkezésekről. Komárom-Esztergom megyében fiatal korúaknál foglalkozási megbetegedés nem fordult elő az elmúlt években.

6. A 2019. évi javaslatok megvalósult elemei

- Komárom korábban több olyan nagy volumenű **pályázatot** adott be sikerrel, amely nem csak a városi intézmények, szervezetek helyiségproblémákat oldhatja meg, hanem lehetőséget ad új programok megszervezésére.
- A Család-és Gyermekjóléti Intézmény vállalásának megfelelően több oktatási-nevelési intézményben **szülői értekezlet, osztályfőnöki óra vagy más rendezvény keretében tájékoztatást nyújtott** szülőknek vagy a pedagógusoknak a Szolgálat működéséről, az igénybevétel módjáról, vagy egyéb témákról.

7. A jövőre vonatkozó célok meghatározása, javaslatok a megvalósításához

7. 1. A gyermekvédelem sikerének alapját jelentő prevenció hangsúlyosabbá tétele, preventív programok szervezése, működtetése

- Kiemelt jelentősége van a családban jelentkező **problémák korai felismerésének és jelzésének**, mert minél korábban kezelhetők a felmerülő nehézségek, zavarok, annál nagyobb hatékonysággal lehet eredményeket elérni, ezzel megelőzni a később esetleg halmozottan jelentkező problémákat (iskolai hiányzások, bűnelkövetés stb.). Ezért fokozottabb figyelmet kell fordítani a **korai prevencióra**, a működési zavarok korai felismerésére, mely a védőnők, házi gyermekorvosok, bölcsőde, óvodák fokozottabb együttműködését igényli.
- Különböző céllal szabadidős programok, csoportfoglalkozások megvalósítása. A legfontosabb témák:
 - **átfogó prevenciós program kidolgozása az alkohol- és droghelmék, valamint egyéb függőségek elkerülésére és mérséklésére,**
 - a szülők/leendő szülők igényeihez igazodó **szülőklubok** létrehozása és működtetése (lehetséges témák: ésszerű és tervszerű családtervezés, gyermekvállalásra felkészülés, szabadidő hasznos eltöltése, életvezetési stratégiák, pénzbeosztás, szenvedélybetegségek, gyermeknevelés, konfliktuskezelés, kamasz gondok, iskolaválasztás stb.),
 - a **szabadidő hasznos eltöltésének segítése, a bűnmegelőzést szolgáló programok szervezése, a már működő programok folytatásának segítése.** Pl. sportolási lehetőségek, filmklub stb.
 - csoportfoglalkozások megvalósulása gyermekek részére (lehetséges témák és célcsoportok: önismeret, pályaválasztás, tanulási módszerek, magatartási problémák gyermekek)

7. 2. Az intézményekben folyó gyermek- és ifjúságvédelmi munka és annak segítése

- A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek véleménye szerint a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez és a veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermekvédelmi intézmények és az oktatási intézmények munkatársai közötti hatékony munkamegosztás és munkavégzés feltétele a pedagógusoknak a családokkal való napi szintű, bizalmi kapcsolata. Ennek kialakításában elengedhetetlen szerepe van a családok saját környezetében való megismerésének, a **családlátogatásnak**, melynek szükséges a pedagógiai gyakorlatban való újbóli meghonosodása. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítő, esetmenedzser és óvodai-iskolai szociális segítő munkatársai együttes családlátogatásokat is tehetnek az érintett gyermek osztályfőnökével, óvónőjével a köznevelési intézmény gyermekvédelmi felelősével, vagy bármely jelzőrendszeri taggal.
- A 2011. évi CXCV., a nemzeti köznevelésről szóló törvény korábbi hatályba lépésével sajnálatos módon megszűnt az iskolai és óvodai **gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök** foglalkoztatásának vagy kijelölésének kötelezettsége. Az iskolák és óvodák többsége ennek ellenére - a szakmai felelősségtudattól vezérelve - gyermekvédelmi felelősöket jelölt ki, azonban az e tevékenységből fakadó terhelést nem tudják ellentételezni. Az iskolai és óvodai gyermekvédelmi felelősi tevékenységet emiatt szükséges lenne elfogadható összegű pótlékfizetéssel, vagy óraszámkedvezménnyel **ellensúlyozni.**
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény előírásainak, valamint a pedagógusok és a gyermekek igényeinek megfelelően minden óvodában és iskolában - gyermeklétszámtól függően fél vagy teljes munkaidőben foglalkoztatott - **iskolapszichológus foglalkoztatása** kötelező és szakmailag is indokolt.

- A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat továbbra is vállalja, hogy az arra igényt tartó intézményekben **szülői értekezlet, osztályfőnöki óra vagy más rendezvény keretében tájékoztatást nyújt** a szülőknek, a tanulóknak, vagy a pedagógusoknak a Szolgálat működéséről, az igénybevétel módjáról, vagy előzetes megállapodás alapján egyéb témákról is (pl. igazolatlan iskolai hiányzások).

7. 3. Városi szintű, gyermekvédelmi vonatkozású kezdeményezések, szolgáltatások elindítása

- A városban lakók minél teljesebb informálására törekvő kezdeményezések, szolgáltatások:
 - A városban elérhető intézmények működéséről, igénybe vehető támogatásokról egy információs weboldal létrehozása vagy meglévő weboldal bővítése,
 - intézményi weboldalak létrehozása, tartalommal való feltöltése,
 - Anonim, elektronikus formájú segítségkérési lehetőség elérhetővé tétele gyermekek és fiatalok számára.

7. 4. A szociális ellátórendszer/gyermekevédelmi rendszer hiányzó ellátásaira való figyelemfelhívás, a megvalósítás lehetőségeinek áttekintése

- nevelésbe vett gyermekek elhelyezésére szolgáló speciális intézmények létrehozása, férőhelybővítés,
- pszichiátriai betegek otthonának létrehozása vagy férőhelybővítés,
- gyermekpszichiátriai és gyermekpszichológusi ellátás igénybevételének lehetősége,
- családok átmeneti otthonának létrehozása,
- kábítószerrel összefüggő bűncselekmények elkövetésével összefüggésben megelőző-felvilágosító szolgáltatás (elterelés) biztosítása Komáromban,
- idősek átmeneti otthonának biztosítása,
- további önkormányzati bérházak építése,
- az eddigieknél szélesebb körű tüzelőtámogatási rendszer kialakítása.

Komárom, 2020. március 31.

Komáromi Tám-Pont Család- és
Gyermekevédelmi Intézmény

Csöngéi Ildikó
2020 Komárom, március 31.
Intézményvezető

